

**ÉS L'ÈTICA
ANIMAL UNA
QÜESTIÓ
FEMINISTA?**

Pseudònim: Salomé

ÍNDEX

Agraïments	5
Introducció	6
El feminisme i l'animalisme	8
1. Què és el feminisme?	9
1.1. És el masclisme contrari de feminisme? Poden ser els homes feministes?	11
1.2. Què són el feminisme radical i el feminisme liberal?	12
1.3. Quan neix el feminisme?	13
1.3.1. La primera onada: el feminisme il·lustrat.	13
1.3.2. La segona onada: el feminisme liberal sufragista	14
1.3.3. La tercera onada: el feminisme contemporani.	14
1.3.4. Estem a la quarta onada?	14
1.4. Què és el patriarcat?	16
1.4.1. Som víctimes de masclisme diari?	16
1.4.2. Conductes patriarcals	16
1.4.3. Masclisme al llenguatge	17
2. Què és l'animalisme?	18
2.1. A quins països el consum de productes animals és més elevat?	19
2.2. A quins països el consum de productes animals és més baix?	20
2.3. Quan neix l'animalisme?	21
2.4. Què és el veganisme?	22
2.5. Darrera el nostre plat	24
2.5.1. La llet	24
2.5.2. Els ous	26
2.6. Altres formes de crueltat animal	28
2.7. Especisme al llenguatge	32
2.8. Anuncis de productes animals sexistes	34

2.9. Què vol dir interseccionalitat?	35
PART PRÀCTICA.....	36
1. Anàlisi comparatiu entre el moviment feminista i l'animalista	37
2. Entrevistes	41
2.1. Entrevista a Maria Sacramento Buesa.....	42
2.2. Entrevista a Mercè Otero Vidal	45
2.3. Entrevistes a la Veggie World	47
3. Conclusió	49
4. Reflexió final	51
5. Webgrafia i bibliografia.....	53
6. Annex.....	55
6.1. Glossari	56
6.2. Lectures i visuals recomanats	58
6.3. Principals organitzacions i associacions animalistes i feministes.....	59

En memòria de:

Els 60.000 milions que moren cada any a mans de l'espècie humana, 345 milions al dia i 2000 cada segon.

Per les 63.000 que van morir el 2003, la majoria a mans de la seva parella o algun familiar, una cada vuit minuts.

Agraïments

Abans de començar amb el treball, m'agradaria dir el feliç que estic per poder haver estat capaç d'haver fet un treball d'aquesta mena. Viure en aquest segle i en aquest país, on puc parlar (dins del que cap) lliurement, i tindre l'oportunitat d'escriure sobre el que realment forma part de mi.

Vull agrair a la meva tutora, per ajudar-me amb aquest treball de recerca, donant-me suport en tot moment, i fer que aprengué molt més enllà del treball i em formes com a persona.

I sobretot, a totes aquelles persones que al començament em van dir que no tires endavant aquest projecte, que no tenia sentit i que mai aconseguiria escriure sobre aquests temes, gràcies a elles em vaig prendre el treball amb més ganes i ara puc dir amb satisfacció que ho he aconseguit.

Introducció

Black Lives Matter, els drets LGBT, els drets d'immigrants, els drets dels animals, el canvi climàtic, els drets dels indígenes, els drets de les treballadores sexuals, els drets de discapacitat, la lluita contra la islamofòbia i la violència armada: totes són desigualtats per les quals se segueix lluitant avui en dia.

Totes aquestes qüestions sempre m'han semblat molt interessants a l'hora de fer una investigació. Aquestes lluites i la cerca de la igualtat en tots aquests àmbits m'han portat a fer un treball de recerca d'aquest tipus. Crec que és molt important el fet de, quan analitzem una opressió, parlar també, a part de les discriminacions de la minoria tractada, l'aspecte social i estructural. El punt principal d'aquesta recerca és observar si realment les discriminacions tenen un o diversos punts en comú. No vull centrar-me a parlar d'una en concret, m'interessaria parlar de dues d'elles, el feminisme i l'animalisme. Aquest treball llavors, girarà entorn les discriminacions masclistes i especistes, però espero que al final del treball, aquestes bases comunes d'opressió es puguin traslladar a qualsevol altre grup oprimint o minoria invisibilitzada.

La marca d'aigua va ser el primer que vaig fer de tot el treball. Volia que el treball estigués representat amb el que volia aconseguir fer veure al final del projecte. Vaig ajuntar el símbol animalista i el feminista per crear un que fos pels dos moviments. Ja havia vist la unió dels dos símbols, però no hi ha un símbol oficial ni és gaire comú veure-ho, així que vaig decidir crear un propi pel treball de recerca.

Crec que actualment l'activisme està fragmentat, i entorn de això estableixo les meves preguntes principals que m'agradaria respondre al final del treball.

Es lluita per qüestions animals i humanes per separat, però estan aquests dos moviments relacionats? Els dos lluiten contra la discriminació i la igualtat per la seva banda, defensant valors diferents. Tenen bases comunes les opressions que experimenten? S'enfronten al mateix opressor?

És real la interseccionalitat feminista? És possible vincular tota classe d'opressió, sense importar el gènere, l'espècie, ni qualsevol altre factor?

Una de les formes d'explotació més freqüent és la dels animals, té relació això amb el patriarcat? Aproximadament el 70% del moviment animalista està format per dones, havent-hi en el col·lectiu vegà un 80% de dones i un 30% d'homes aproximadament, volen dir alguna cosa aquestes dades?

Pot el feminisme ser profitós si s'oblida de la situació d'explotació i de domini enfront animals no humans? És ètic lluitar contra una discriminació i posicionar-se en el cantó opressor en la resta?

A partir de les preguntes anteriors formulo les meves hipòtesis. Crec que els moviments feministes i animalistes tenen relació. El patriarcat afecta tant al col·lectiu femení com animal, són opressions diferents però que formen part del mateix sistema, i per tant s'enfronten al mateix opressor. Crec que la interseccionalitat feminista existeix, encara que no totes les feministes comparteixen la postura animalista. Des del meu punt de vista, les dones són majoria al moviment feminista perquè ja formen

part d'un col·lectiu oprimat, i per tant senten més empatia envers tot el que les envolta. Opino que perquè el feminisme sigui 100% profitós s'hauria de tindre en compte els drets animals, i que no hi hagi aquesta diferència i sentiment de superioritat envers els demés animals.

Aquestes hipòtesis, que espero poder ser capaç de contestar al final del treball, les comprovaré llegint diversos llibres, articles i fragments de persones expertes en aquests àmbits, que és d'on principalment trauré la informació del treball, i el que m'ajudarà a arribar a la conclusió final.

L'objectiu principal és que aquest treball sigui radical. Radical en el sentit d'anar a l'arrel de les opressions. Analitzar els pilars del patriarcat i estudiar diferents desigualtats i discriminació que formen part del mateix sistema. Tenen alguna cosa a veure les faccions androcèntriques en aquestes desigualtats? I el consumisme i el capitalisme? No aprofundiré massa en aquestes preguntes perquè són secundàries, però crec que són qüestions que ens hem de plantejar quan parlem de problemes socials, ja que el context on ens trobem influència en molts factors.

Respecte a l'estructura del treball, la part teòrica tindrà dos apartats principals. Primer de tot, s'introdueix el feminisme, el seu origen i conceptes claus. Seguidament, en el segon apartat es farà el mateix, però amb l'animalisme, també estudiant el seu origen i conceptes bàsics. Finalment hi haurà un tercer apartat, la part pràctica, on, després de conèixer els dos moviments anteriors, investigaré si estan relacionats i si existeix una interseccionalitat. Per concloure, en la part pràctica també realitzaré entrevistes a persones expertes en l'estudi d'aquest àmbit, i els preguntaré per la seva opinió i veuré diversos punts de vista sobre l'àrea d'investigació.

Exploraré i parlaré d'aquestes possibles connexions, primer veient els dos moviments per separat i acabar relacionant-los, mostrant si hi ha una aliança entre feminisme i vegetarianisme o no.

Parlaré del cicle d'objectificació, fragmentació i consum tant d'animals com de dones, buscant relació entre l'explotació i el sofriment en el sistema patriarcal, sofertes per les dones i pels animals no humans.

He afegit un petit glossari al final del treball, on hi ha definicions de paraules específiques i conceptes relacionats amb els dos moviments, les quals algunes no apareixen al diccionari i Word marca com "incorrectes".

Gràcies per llegir el meu treball, espero que us remogui i us faci qüestionar moltes coses, llegiu-lo amb la ment oberta.

PART TEÒRICA:

El feminisme i l'animalisme

En els següents apartats veurem per separat en el que consisteixen el moviment feminista i l'animalista. Quin és l'origen del feminisme, a què s'enfronta i que busca, i altres qüestions rellevants. Veurem també el mateix amb el moviment animalista, parlant de quan sorgeix, contra que lluita i quines són les seves bases.

1. Què és el feminisme?

Quan parlem de feminisme, cada persona té una percepció totalment diferent, i algunes d'elles tenen una creença errònia del significat de feminisme.

La paraula feminisme prové del llatí Fémīna, que significa 'dona', i està construïda pel sufix "-isme", que significa 'doctrina' o 'moviment'. La definició que dóna el DIEC, el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, és que el feminisme "Denuncia la submissió tradicional de les dones als homes i promou l'equiparació de drets entre els dos gèneres."

El feminisme, per tant, és un moviment social i polític que busca la igualtat entre homes i dones en tots els àmbits, tan jurídicament, com econòmic o socialment. Vol trencar les normes de gènere, defensa la sororitat, lluita contra la violència, i la transfòbia. El seu objectiu és acabar amb sistema patriarcal, el qual explicarem més endavant (apartat 1.3).

Marcuse, un important filòsof i sociòleg del segle XX, diu que el moviment feminista actua a dos nivells: un, el de la lluita per aconseguir la igualtat completa en l'econòmic, en el social i en el cultural; un altre, "més enllà de la igualtat" té com a contingut la construcció d'una societat en la qual quedi superada la dicotomia d'home-dona, una societat amb un principi de la realitat nou i diferent.

Per a la rellevant filòsofa i pensadora francesa Simone de Beauvoir, el feminisme és "una manera de viure individualment i de lluitar col·lectivament", aportant el punt de vista de la individualitat.

Un altra figura important, l'egípcia feminista Nawal al Saadawi, opina que "el feminisme és alliberar la ment del sistema patriarcal, de la religió i del capitalisme, que són les principals amenaces per a la dona".

Totes aquestes dones que han estat revolucionaries i han inspirat i segueixen inspirant cada dia a milers de dones per lluitar i reivindicar els seus drets. Cada una d'elles va viure en una època i en un país diferent, i van viure coses totalment distintes, però era l'idea del feminisme i el dret de les dones les unia a totes. I totes estaven d'acord amb què el feminisme no és cap mena d'opressió, sinó que és una alliberació per a la humanitat.

Peter Singer va escriure aquest fragment, referint-se a la igualtat de gènere i de races:

El principio básico de igualdad no requiere un tratamiento igual o idéntico; requiere una consideración igual. Igual consideración para seres diferentes puede conducir a diferentes tratamientos y derechos diferentes. No obstante, uno puede aferrarse a la idea de que la igualdad de los seres humanos se basen una igualdad real de las diferentes razas y sexos. Se podría decir que, aunque los humanos difieren como individuos, no existen diferencias entre las razas y los sexos en cuanto tales. Del mero hecho de que una persona sea negra o mujer no se puede inferir nada sobre sus capacidades intelectuales o morales y ésta, podría decirse, es la razón por la que el racismo y el sexismo son repudiables.

El racista blanco alega ser superior a los negros, pero esto es falso, ya que, aunque existen diferencias entre los individuos, algunos negros son superiores en capacidad y facultades a algunos blancos en todos los aspectos relevantes que puedan concebirse. El oponente del sexismo diría lo mismo: el sexo de una persona no nos dice nada sobre sus capacidades, y, por lo tanto, es injustificado discriminar sobre la base del sexo.

1.1. És el masclisme contrari de feminisme? Poden ser els homes feministes?

Molta gent pensa que feminisme és el contrari de masclisme, però aquest pensament és totalment erroni. El valor que mou el feminisme és la igualtat, i no la superioritat de les dones per sobre dels homes. El masclisme perpetua una superioritat d'homes envers les dones, i el feminisme cerca una igualtat entre els dos, així mateix, podem afirmar que no són sinònims. Ser feminista no és una moda ni una tendència, sinó una lluita diària que té més de 150 anys.

Davant la qüestió sobre si el feminisme és contrari de masclisme, la fundació Fundéu va explicar que "Com pot apreciar-se en les definicions, no es tracta de dos termes equiparables", "Mentre que el feminisme és la recerca de la igualtat entre sexes, el masclisme suposa una preponderància de l'home".

Per l'altra banda, és un home que defensa el moviment per l'alliberació femenina un feminista? Aquest és un tema molt controvertit, ja que no està clara del tot la seva resposta i algunes persones defensen que sí, i altres que el concepte feminista només és per les dones.

Encara i això, la majoria de col·lectius feministes defensen que els homes que lluiten per la igualtat de gènere no poden denominar-se a ells mateixos feministes. Per què? Les feministes diuen que un home pot fer costat a les dones en aquesta lluita, però ell no pateix les conseqüències del sistema patriarcal, ni la discriminació i la desigualtat que pateixen les dones. Així que la denominació correcta, segons aquests grups feministes, és que aquests homes són **aliats**, ja que donen suport a la lluita, però no pateixen.

Bisi Alimi va escriure un article sobre aquest tema a BRIGHT Magazine, en el qual estava en contra que els homes s'identifiquessin com a feministes, i es referia a ell mateix com a *aliat*. Posava un exemple comparant la lluita contra el racisme: "Una persona blanca que s'oposa a la injustícia racial no pot cridar-se "negra". Una persona directa que s'alia amb persones LGBT no diria que són "LGBT". Igualment, no crec que els homes puguin assumir de sobte i entendre completament els problemes que s'enfronten les dones." Afegeix: Si no ha estat la víctima o t'has sentit incòmode, per exemple, a la seva feina a causa de la teva identitat de gènere, no tens cap dret legítim de denominar-te a tu mateix feminista.

1.2. Què són el feminisme radical i el feminisme liberal?

Hi ha moltes branques feministes: el feminisme radical i el liberal són els principals, però també hi trobem l'ecofeminisme, el feminisme socialista, l'anarcofeminisme...

El feminisme liberal és popular sobretot en els anys 50, quan es tractaven temes de drets civils de dones. Aquest corrent defensa que la dona és lliure i està enfocada individualment, sense fixar-se en el context social. Creu en el sistema i que cal canviar lleis perquè hi hagi igualtat de gènere, no creu en l'abolició del patriarcat, sinó en fer aquests canvis dins el sistema capitalista.

El feminisme radical va néixer a finals dels anys 60 als Estats Units i, com indica la paraula, tracta d'anar al que creu que és l'arrel de la desigualtat, el patriarcat. Al contrari que les feministes liberals, les radicals no volen fer lleis perquè el sistema sigui igualitari, sinó que volen acabar amb ell i el patriarcat.

Les feministes radicals també volen destruir els rols de gènere, que creuen que són construccions socials i no són biològics. Són anticapitalistes, ja que, segons les feministes radicals, aquest sistema és causant de la majoria d'opressions i de la discriminació.

Quan va sorgir estava mal vist, al ser una postura tant radical i amb tanta voluntat de deconstruir, i ho segueix estat. Moltes dones que el defensen el feminisme radical reben insults com "feminazis".

Per tant, podríem dir que una de les principals diferències entre aquests dos tipus de feminisme són que les feministes lliberals volen reformar el sistema per aconseguir la igualtat, i les feministes radicals volen destruir-lo i crear-ne un de nou, ja que no creuen que pugui haver-hi igualtat en un sistema que perpetua justament el contrari.

A més a més, les feministes liberals busquen la igualtat entre homes i dones, ja que defensen que aquests són igual.

Per l'altra banda, el feminisme radical defensa que les dones i els homes són diferents i que, per tant, busca que les lleis consideren les diferents necessitats dels dos sexes.

Finalment, les feministes radicals argumenten que el feminisme lliberal només busca protegir els interessos i drets predominantment blancs i de classe mitjana i alta.¹

¹ Ayme Roman, estudiant de filosofia i feminista explica més profundament les diferències i les característiques que tenen el feminisme radical i el lliberal al seu canal de Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=U-wRKC2jhsE&t=2s>

1.3. Quan neix el feminisme?

Des del seu origen, la ciutadania ha estat associada a l'home. Ja a Grècia i a Roma les qualitats ciutadanes estaven pautades per conceptes virils. Les dones no tenien cap possibilitat de ser ciutadanes, i eren totalment dependents dels homes en tots els aspectes.

A l'Antic Règim només els nobles tenien privilegis, que eren impermissibles per la resta de la població, com per exemple votar, o la llibertat d'expressió o de religió. Això afectava tant als homes com a les dones, però mentre que els homes treballaven i els més rics tenien alguns privilegis, les dones eren un objecte de i per l'home, la seva funció era cuidar dels nens, la labor de la casa i procrear.

La Revolució Francesa el 1789 i altres revolucions liberals plantejaven la igualtat jurídica, llibertats i drets polítics del poble. Es reclamaven "Els Drets de L'Home i el Ciutadà", però cap d'aquests donaven poder ni privilegis a les dones, es referien a home com a l'home, no com al conjunt d'éssers humans, deixant al col·lectiu femení en el mateix lloc en el qual es trobava a l'Antic Règim.

A partir d'aquesta contradicció sorgeixen els primers moviments feministes a Europa i Nord Amèrica, on l'objectiu era que la dona tingués dret a vot, igual que els homes, i és llavors quan s'inicia el moviment sufragista.

Les primeres feministes sorgeixen llavors, com per exemple l'autora francesa Olympe de Gouges, que denunciava que la Revolució Francesa se centrava en els drets de l'home i deixava de banda a les dones. Reclama el dret del vot femení, junt amb llibertat i igualtat de gènere. Encara que a partir de la Revolució Francesa les dones comencessin a oposar-se a l'opressió i a reivindicar els seus drets, el Codi Civil Napoleònic (1808) els hi va negar, afegint-hi també delictes específics com l'adulteri o l'avortament. Aquelles que defensaven el col·lectiu femení eren enviades a la guillotina o torturades, va ser una derrota pel feminisme.

El moviment sufragista a Anglaterra sorgeix el 1951. El filòsof John Stuart Mill dona suport a les sufragistes, presentant al Parlament la primera petició a favor del vot femení.

El feminisme es defineix en les famoses tres onades, encara que es parla d'una quarta.

1.3.1. La primera onada: El feminisme il·lustrat.

"Sense drets civils per les dones no hi ha revolució"

El feminisme il·lustrat engloba des de la Revolució Francesa fins al segle XIX. Representa la ciutadania de les dones i demanen drets civils, matrimonials, de treball i polítics. El debat se centra en la igualtat d'intel·ligència i en l'educació. Les autores més importants d'aquesta etapa són Olympe de Gouges i Mary Wollstonecraft.

Olympe de Gouges va escriure després que Rousseau escrivís la "Declaració dels Drets de l'Home i de la ciutadania" el 1791, calcant la primera excepte que on posava "home" ella va posar "dona" deixant veure l'absurd i alhora la importància que tenia

excloure la meitat de l'espècie d'aquests drets. Un any més tard, Mary Wollstonecraft va escriure l'obra més representativa: "Vindicació dels drets de la dona", també en contra del pensament de Rousseau. Wollstonecraft se centrava en què la clau per superar la subordinació femenina era l'educació. Rousseau deia que la dona volia educar-se per ser superior a l'home, i ella va respondre dient que el seu objectiu no és "que les dones tinguessin poder sobre els homes, sinó sobre elles mateixes".

1.3.2. La segona onada: el feminisme liberal sufragista.

"Sense drets polítics per les dones no hi ha pau ni democràcia"

La seva durada va des de mitjans del segle XIX fins a la dècada dels 50 al segle XX, al final de la Segona Guerra Mundial. Comença amb la "La Declaració de Sentiments de Seneca Falls" el 1848. Allà s'inclouen dos grans apartats: l'exigència per assolir la ciutadania civil per a les dones i els principis que haurien de canviar els costums i la moral.

Reivindica l'educació superior, l'accés a les professions i càrrecs de tota mena, i condicions laborals i dels drets del matrimoni igual que els dels homes, però principalment el sufragi universal. La seva obra principal és "El sotmetiment de la dona", que va establir les bases del sufragisme. Va ser escrit per Harriet Taylor i John Stuart Mill el 1869. A Anglaterra apareixen les sufragistes, dirigides per Emmeline Pankhurst. L'activisme s'estén a la classe mitjana i baixa, i es vincula a altres causes de drets civils, com l'abolició de l'esclavitud als Estats Units. A part de reclamar el vot femení, també continua la reclamació de l'accés a l'educació.

1.3.3. La tercera onada: el feminisme contemporani.

"Sense drets socials per les dones no hi ha drets humans ni justícia"

Comença amb les revolucions dels anys 60 fins a l'actualitat, encara que algunes teòriques marquen el seu final als anys 80. Reivindica un canvi de valors. Les obres de referència són "El segon sexe" de Simone de Beauvoir i "La mística de la femineïtat" de Betty Friedan. Es lluita contra l'estereotip sexual de la dona en els mitjans de comunicació, la publicitat i l'art. Als anys 50 es defineix un tipus de feminitat, de la qual es fa propaganda a la televisió i al cinema. Als 60 i els 70 reflexionen sobre aquests models i s'enfronten a ells.

S'analitza i es descriu el patriarcat, i es demana l'abolició del patriarcat i de les discriminacions de sexe-gènere. Es defensa que és l'estructura social la que provoca desigualtats i que segueix establint jerarquies que beneficien als homes. També entren en debat la sexualitat femenina, la violència contra les dones, i l'avortament, entre altres coses. Des dels 80 adquireix una gran importància les diversitats femenines, el multiculturalisme i la sororitat.

1.3.4. Estem a la quarta onada?

Si analitzem els tres primers moviments del feminisme, veiem que a la primera onada es lluita per l'emancipació, i a la segona es volen abolir els estereotips de gènere. A la tercera onada va triomfar l'empoderament de dones de diferents races, cultures o grups marginals.

Aquests últims anys les xarxes ha suposat una gran eina pel feminisme. La internet i les diverses plataformes permeten que totes puguin expressar la seva opinió, quan

abans no podien. Es crea una comunitat global, per debatre o fer activisme, independentment de la procedència, raça o sexe. Aquest moviment va ser liderat majoritàriament per la gent jove, que domina les xarxes, i fa un ús diari d'elles.

Un dels moviments per xarxes socials que ha tingut més impacte és la campanya #MeToo per denunciar els abusos sexuals a Hollywood.

Comencen a néixer nous corrents i diverses afiliacions, ciberfeminisme, transfeminisme, feminisme liberal, radical, llibertari, islàmic, gitano, queer, i molts més. Són diferents corrents feministes que plantegen el seu propi itinerari contra el masculisme. Aquestes branques tenen algunes diferències les unes de les altres, diferents itineraris d'acció i estratègies, però el seu objectiu és comú: totes volen abolir el sistema patriarcal i acabar amb la violència i la desigualtat de gènere.

El moviment en 2015 és "molt menys monolític que en els seus inicis, més fragmentari i plural". Així ho descriu la investigadora i professora de la Universitat Europea de Madrid Carolina Meloni autora de *Les fronteres del feminisme*.

Carmen G. de la Cova, periodista, poeta i editora del portal sobre feminisme i literatura *La tribu de Frida* i la revista feminista de creació i assaig *Brusa* diu: "Crec que durant dècades el feminisme ha estat silenciats, marginat. Moltes dones no es consideraven feministes, no volien veure com feministes. Ha estat un terme maltractat i desposseït de la seva essència: la igualtat entre gèneres. Però crec que internet està canviant això. Internet està democratitzant l'accés al feminisme", explica.

FIGURA 3

Manifestació feminista a París al 1934

Font: <https://ambitscolpis.com/2015/03/17/equitat-de-genera-una-oportunitat-per-repensar-el-mon/>

1.4. Què és el patriarcat?

Escoltem molt sovint la paraula patriarcat, sovint acompanyada de "masclisme". Etimològicament, patriarcat procedeix del grec i significa "govern dels pares". L'adjectiu patriarcal descriu una estructura en què els homes tenen poder sobre les dones.

El patriarcat és un sistema sociopolític i cultural que en el que regna la masculinitat sobre la feminitat. Aquest sistema està dominat per la classe rica, blanca, i masculina, i aquests tenen autoritat i dominen a tota la resta. El patriarcat imposa uns estereotips de gènere que se'ns assignen d'ençà que som nens.

Les dones no són les úniques que viuen sota l'efecte del patriarcat, sinó que el patriarcat ens afecta a tots. No ens adonem compte del molt que estem sotmesos al patriarcat, que es manifesta a pràcticament tots els aspectes de les nostres vides. La comunicació també és un mitjà culpable de la desigualtat de gènere, ja que a través de les joguines fan diferenciació entre nens i nenes, fent servir estereotips de gènere que tendeixen a menysprear a la dona.

1.4.1. Som víctimes de masclisme diari?

Una de les preguntes que ens fem al llarg de la nostra vida és si som víctimes de masclisme diàriament. La resposta és evident, sí, i molts d'aquest micromasclismes no els veiem, els tenim tan inculcats a la societat que ens semblen normals o els passem desapercebuts sense adonar-nos compte.

1.4.2. Conductes patriarcales

- **En el lloc de treball.** Les dones guanyen 77 cèntims per cada euro que guanya un home, i als càrrecs d'alta direcció, només un 15% són dones.
- **En la paternitat.** En l'entorn familiar també hi ha desigualtat, ja que existeix una jerarquia on el fill es troba a sota del tot, i normalment és el pare el que té més autoritat sobre la família i sobre la mare.
- **En les relacions entre dones.** El patriarcat fa que les dones ens sentim amenaçades per altres dones, que ens comparem i que sentim enveja les unes de les altres.
- **En relacions queer.** O sigui, en relacions que no compleixen les característiques binàries heterosexuales, és a dir, l'heteronormativitat convencional, on el patriarcat dicta que ha d'haver-hi una postura "masculina", que sigui dominant, i la "femenina", dèbil i passiva.

2. Què és l'animalisme?

L'animalisme és el moviment social pels drets dels animals. Defensa que tots els animals no-humans han de tenir els mateixos drets que els humans, o sigui, que són subjecte de dret, i que la seva vida ha de ser respectada igual que la nostra. Les activistes pels drets dels animals plantegen que si l'ésser humà té empatia, i no li desitja patiment ni vol veure sofrir a les demes, no hi hauria d'anul·lar aquesta part de la humanitat amb els altres animals.

Aquesta ideologia denuncia els "crims" soferts pels animals. Entre ells, els mals tractes a les granges, a les fàbriques, escorxadors... Argumenten que els animals tenen un sistema nerviós molt semblant al nostre, l'humà, i que per tant son capaços de sentir dolor, alegria o tristesa. Demanen un marc jurídic per protegir-los, ja que, encara que no puguin raonar com nosaltres, tenim el deure moral de garantir-les protecció, ja que ells no poden reivindicar els seus drets. Els valors principals que defensen els animalistes són la compassió, l'empatia i la solidaritat. També defensa principis ètics com la justícia per les altres espècies, la no maleficència i la igualtat.

Gustavo Cotera, en un article titulat Moviment Animalista publicat al País diu que: *“Los animales son tratados perversamente por culpa del endiosado antropocentrismo del hombre, un antropocentrismo que, si bien desde el punto de vista científico está caduco, todavía contamina gran parte de nuestra ética.”*

Cada dia l'animalisme va agafant més força i més gent s'uneix. Moltes canvien els seus costums a casa i els seus hàbits. Cada vegada hi ha més debat i es parla més dels animals a les xarxes, i en les institucions polítiques el PACMA, el partit animalista contra el maltractament animal, lluita per donar veu als animals

Les animalistes defensen el veganisme, encara que hi ha qui diu que es poden creure en els drets dels animals sense renunciar a derivats animals. Equiparen els éssers humans amb els altres animals.

L'any 1970, l'animalista Richard D. Ryder va crear el terme especisme per descriure l'existència d'una discriminació moral basada en la diferència d'espècie animal.

Encara i això, el terme animalista no apareix com el defineixen els seus defensors, sinó que el seu significat es basa en escultors i pintors que fan servir figures d'animals. Aquestes són les definicions que dona la Real Acadèmia Espanyola:

- d1. adj. Esc. y Pint. *Dicho del arte o de sus manifestaciones: Que tienen como motivo principal la representación de animales.*
- adj. Esc. y Pint. *Que cultiva el arte animalista. Escultor animalista. Apl. a pers., u. t. c. s.*

2.1. A quins països el consum de productes animals és més elevat?

A partir de la declaració de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), on deia que "El consum de salsitxes, cansalada, embotits i altres carns processades és cancerigen per als humans, mentre que menjar carn vermella "probablement" també ho és" emes l'any 2015, es van començar a dur a terme investigacions sobre quins eren els països amb més consum de productes animals. Segons la investigació que va dur a terme l'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO), el consum està vinculat a la urbanització, aquests són els països amb més consum càrnic:

#10	Malàisia	54,9 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
#9	Canadà	70,5 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
#8	Xile	72,5 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
#7	Nova Zelanda	73,5 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona.
#6	Brasil	78,1 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
# 5	Uruguai	82,9 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
# 4	Argentina	84,7 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
# 3	Israel	86 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
# 2	Estats Units	91,1 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona
# 1	Austràlia	93 quilograms de carn en mitjana a l'any per persona

Un dels factors més importants que influeix en el consum de carn és l'estatus econòmic de les persones i, per tant, els ingressos econòmics tenen una correlació respecte al consum de productes animals. Aquest fet explica per què els països més desenvolupats del món encapçalen la llista.

"A Occident, mengem carn a un preu assequible perquè hi ha llocs en el món on ni la proven, és així de cruel. Si a la Xina o l'Índia comencen a fer-ho, és cert que el seu

nivell de vida ascendeix, l'impacte ambiental seria molt fort. De fet, aquests països ja compren extensions brutals de terra a Àfrica per alimentar el seu guanyat", assumeix José Miguel Mulet, professor titular de biotecnologia a la Universitat Politècnica de València.

2.2. A quins països el consum de productes animals és més baix?

#10	Australia	Un 5% de la població no consumeix productes animals
#9	Irlanda	Un 6% de la població no consumeix productes animals
#8	Brasil	Un 8% de la població no consumeix productes animals
#7	Regne Unit	Un 9% de la població no consumeix productes animals
#6	Alemanya	Un 9% de la població no consumeix productes animals
# 5	Àustria	Un 9% de la població no consumeix productes animals
# 4	Itàlia	Un 10% de la població no consumeix productes animals
# 3	Taiwan	Un 12% de la població no consumeix productes animals
# 2	Israel	Un 13% de la població no consumeix productes animals
# 1	Índia	Un 38% de la població no consumeix productes animals

En el gràfic anterior veiem en percentatges, respecte a la població total, quantes persones són vegetarianes i quins són els països on menys consum de productes animals hi ha. En aquestes xifres trobem persones que es passen a un estil de vida vegetarià o vegà per motius religiosos, motivació ètica, motius de salut, factors econòmics o aversió a la carn. Alguns països que apareixien en el gràfic de l'apartat anterior, sent dels països amb més consum de carn, apareixen ara en el gràfic de països amb més vegetarians, ja que està havent-hi un gran canvi aquests últims anys, com a Alemanya, que el veganisme ha crescut un 300% els últims tres anys.

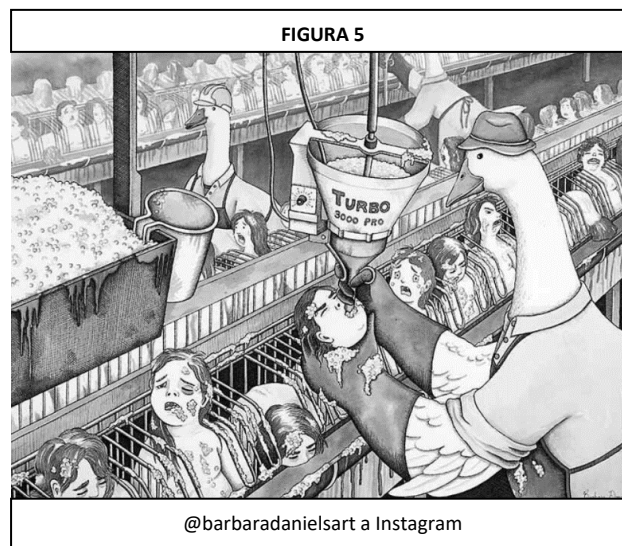
2.3. Quan neix l'animalisme?

Malgrat ser un moviment amb molta força, no se sap amb exactitud quan va néixer l'animalisme, però sí quan el moviment va començar a despertar.

La fa més de 25 segles els budistes i algunes altres religions orientals ja practicaven la no-violència i doctrines que promovien la vida de tots els éssers. Aquestes pràctiques orientals es van estendre cap a l'oest fins a l'antiga Grècia. Alguns filòsofs com Pitàgores i Empèdocles ja optaven pel vegetarianisme i defensaven als animals.

Però posteriorment als pobles d'Europa, sobretot en els romans, el que regnava era la crueltat i el maltractament dels animals. A l'Edat Mitjana i Moderna tampoc es va avançar. A la Il·lustració avançada però, les coses van començar canviar. El 1780 el filòsof anglès Jeremy Bentham es preguntava en el seu llibre *The Principles of Morals and Legislation* si els animals patien. L'any 1822 es fa a Anglaterra la "Llei del Parlament Britànic contra la crueltat", que prohibia el maltractament als animals de tir i altres espectacles amb animals. El 1824 va sorgir la RSPCA (la Reial Societat per a la Prevenció de la Crueltat envers els Animals). Això va suposar un gran avenç pels drets dels animals, ja que els anglesos van treure una llei que regulava l'experimentació animal i prohibia als cirurgians anglesos que s'entrenessin amb animals. Ja al segle XX, en els 50 i els 60, es seguia intentant que els animals no fossin explotats pels científics, es proposa reemplaçar els animals per mètodes "in-vitro" i fer que els experiments amb animals siguin mínims i el més segur que es pogués.

Totes aquestes accions pels animals van ser molt importants, però el vertader canvi i el sorgiment animalista va ser quan el filòsof australià Peter Singer va publicar el seu llibre *Alliberació animal* l'any 1975, incloent-hi el terme "especisme". La majoria d'activistes vegans i defensors dels drets dels animals el consideren el pare del moviment. A partir de llavors els animals van començar a respectar-se molt més, i el 1978 es va proclamar la Declaració Universal dels Drets dels Animals, aprovada per l'ONU i la UNESCO. Tom Regan, amb el seu llibre *The Case for Animal Rights*, el 1984, Tom Regan discuteix els drets morals dels animals.

2.4. Què és el veganisme?

La definició que dona el DIEC, el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, sobre veganisme és *“Estil de vida basat en el respecte pels animals, que exclou totalment l'ús i el consum de productes i aliments d'origen animal”*.

La paraula "vegetarià", encara que no se sap amb exactitud quan es va començar a fer servir, ja estava present en la dècada de 1830 aproximadament, i indicava a una persona que vivia una dieta alimentària vegana i predominantment crua. Es va estendre a altres aspectes de la vida posteriorment, com la roba.

Finalment, la idea que avui tenim de veganisme es va establir el 1944 quan va néixer The Vegan Society.

El veganisme està en contra del maltracta i la crueltat animal, i s'oposa a la visió especista de la majoria de la societat. Es nega a consumir productes d'origen animal i contribuir amb l'explotació d'aquests éssers, i estan a favor d'una dieta totalment vegetal. Això inclou carn, peix, ous, lactis, mel, etc.

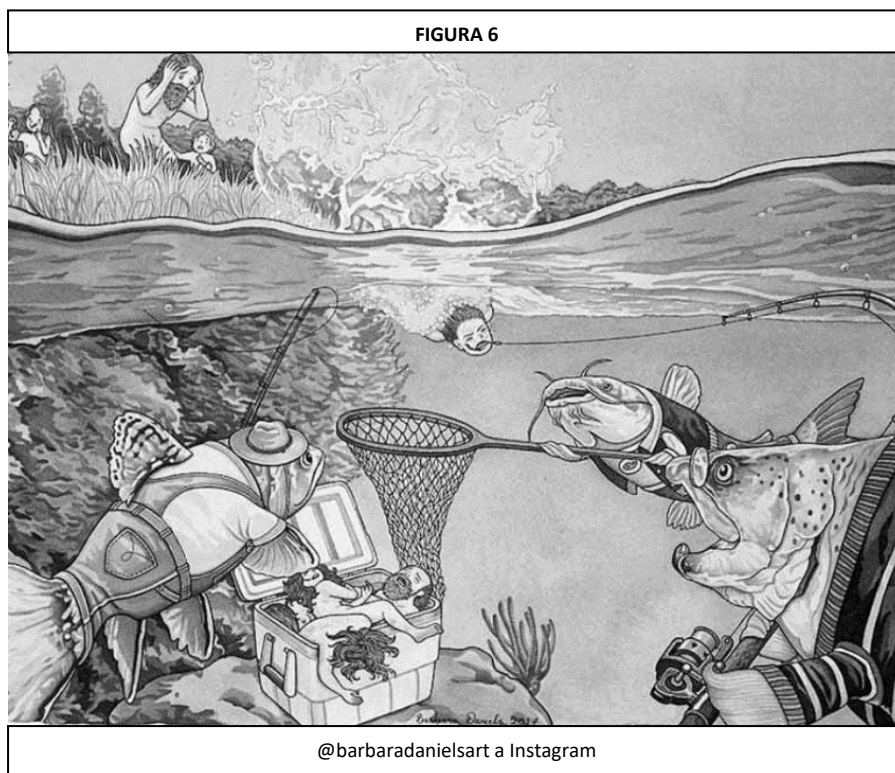
Però no només deixen de menjar derivats animals, sinó que opten per un estil de vida allunyat de la crueltat animal, oposant-se a escorxadors, laboratoris, zoos, aquaris, cirks, granges de pel·leteria, etc. Posen èmfasi en la capacitat de sentir dels altres animals, que fa que mereixin respecte. Una frase molt famosa feta servir per les activistes veganes és que "la carn és part del cos d'un animal que volia viure"

Està demostrat que portar una dieta totalment vegetal és sa i equilibrat, tal com diu diverses organitzacions de salut. A més, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) va classificar el 2015 que la carn processada (salsitxes, pernil, carn en conserva, carn seca i preparats i salses a força carn) com a carcinògena per humans. Va concloure que cada porció de 50 grams de carn processada consumida diàriament augmenta el risc de càncer còlon rectal en un 18%.

Científics de diverses universitats i centres experimentats han comprovat que no és necessari consumir productes animals per sobreviure. La majoria de supermercats i restaurants tenen una part apta per veganes, i cada vegada s'està estenent més aquest estil de vida. Barcelona és la primera ciutat al món que es va declarar 'veg-friendly' (amiga de la cultura vegana i vegetariana) fa un any.

Una de les frases més famoses que dona suport al veganisme afirma que si la gent veies el que passa dins els escorxadors, tothom seria vegetarià. Això dona peu a què als llocs de treball en escorxadors sigui on hi ha més rotació, ja que la càrrega emocional és enorme. Com diu Carol J. Adams a "La política sexual de la carn", les treballadores dels escorxadors:

"han de veure a l'animal viu com la carn que tothom fora de l'escorxador accepten que és, mentre l'animal encara es viu. Per tant, han d'estar alienats dels seus propis cossos i dels cossos dels animals també".

2.5. Darrera el nostre plat

En aquest punt veurem alguns dels productes animals que més consumim. No ens centrarem tant amb la carn, sinó amb altres derivats animals. També veurem de quina manera afecta el nostre cos ingerir aquests productes i les conseqüències que pot tenir a llarg termini. Finalment, veurem algunes possibles alternatives saludables i sense necessitat de crueltat animal.

2.5.1. La llet

Tal com explica el PCRM (Physicians Committee for Responsible Medicine), el consum de productes làctics està relacionat amb diversos problemes de salut:

- **Malalties de cor i grasses saturades:** Els productes làctics són una de les principals fonts d'obstrucció de greixos saturats a les artèries, i contenen colesterol. Això fa que augmenti el risc de patir malalties del cor, que continua sent el principal assassí d'Amèrica. El formatge és especialment perillós. Els formatges típics tenen un 70% de greix.
- **Intolerància a la lactosa:** Els infants i els nens produeixen enzims que descomponen la lactosa, el sucre que es troba a la llet materna i la llet de vaca, però a mesura que creixem, molts perdem aquesta capacitat. La intolerància a la lactosa és molt comú, i afecta al voltant del 95% dels americans asiàtics, el 74% dels nadius americans, el 70% dels afroamericans, el 53% dels nord-americans i el 15% dels caucàsics. Els símptomes inclouen malestar estomacal, diarrea i gasos.
- **Salut òssia:** Segons una anàlisi publicada al *British Medical Journal*, la majoria dels estudis no mostren cap vincle entre la ingesta de llet i els ossos trencats o les fractures. En un estudi, els investigadors van fer un seguiment de les taxes de fractura de dietes, exercici i estrès de les noies adolescents i van concloure que els productes lactis i el calci no impedeixen les fractures de l'estrès. Un altre estudi de més de 96,000 persones va trobar que com més llet beuen els adolescents, més fractures òssies experimentaven a la seva adultesa.
- **Càncer:** El consum regular de productes lactis ha estat vinculat al càncer de pròstata. La llet també s'associa amb un major risc de càncer de pulmó, càncer de mama i càncer d'ovari en persones amb intolerància a la lactosa.

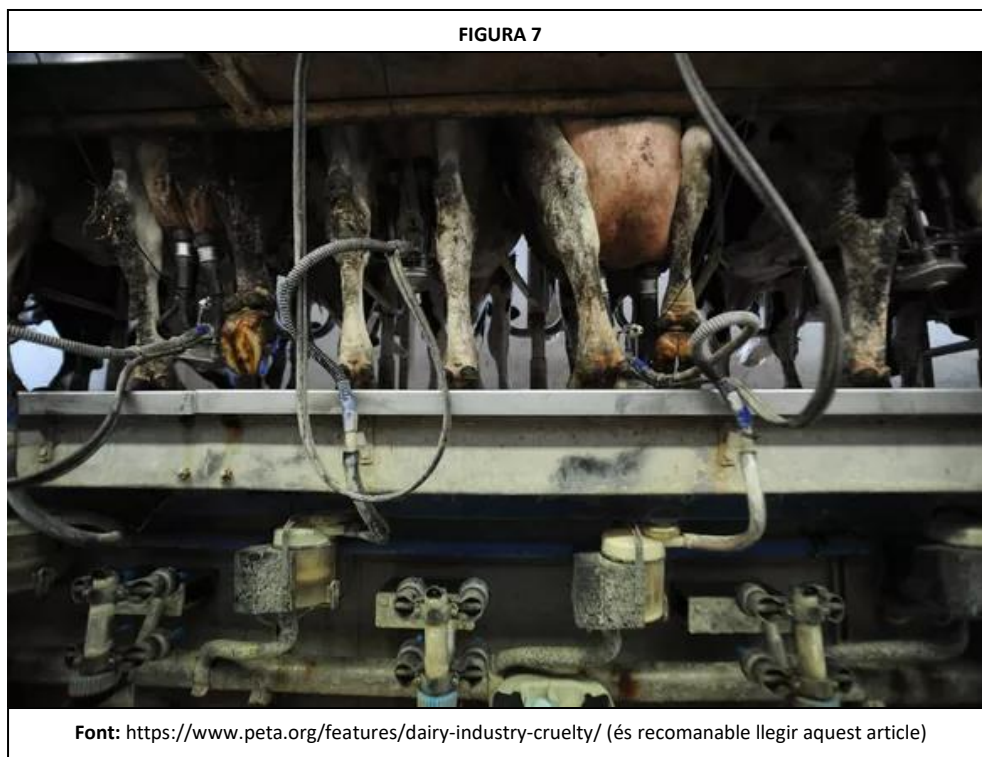
Hi ha molts aliments vegetals que són una font més adequada de calci, com ara el bròquil, les verdures de fulla verda o els fruits secs, sense els problemes de salut que comporten els làctics.

Fins a 400 milions de cèl·lules somàtiques (pus) es permeten legalment en cada litre de llet que es ven a l'Europa, Austràlia, Nova Zelanda i Canada. I als Estats Units fins a 750,000 cèl·lules somàtiques per mil·lilitre, i a Brasil, un milió.

Els vegetarians promouen igualment l'explotació i el consum carni, ja que quasi totes les vaques lleteres acaben essent mortes per la carn. "Com a mínim, quan una vaca es cria per fer carn, només se la cria per carn i mor, però a les vaques lleteres se les explota sexualment, emocionalment i físicament fins que no poden més, i després se les mata per carn." Diu una activista anònima en un vídeo sobre veganisme.

Una carta d'Ellen G. White el 1896 deia el següent: "La dieta dels animals és de vegetals i grans. Han de ser animalitzats els vegetals? Han d'estar incorporats dintre del sistema dels animals, abans que els prenem? Tenim que obtindrè la nostra dieta vegetal menjant-nos el cos de criatures mortes?"

2.5.2. Els ous

El consum d'ou és una de les causes principals de la intoxicació per salmonel·la al món. La *FDA*, l'agència del govern dels Estats Units responsable de la regulació d'aliments, medicaments, cosmètics, aparells mèdics, productes biològics i derivats sanguinis, estima que unes 142,000 malalties cada any són causades per consumir ous que han estat contaminats per salmonel·la.²

Altres estudis recents suggereixen que el consum d'ous pot contribuir a malalties del cor, diabetis i càncer. La *USDA*, El Departament d'Agricultura dels Estats Units, ha prohibit que la American Egg Board als Estats Units promoció els ous com a sans i segurs.

Cada any se subvencionen 10 milions de dòlars als Estats Units per promoure els ous, tant a la televisió, revistes, campanyes a escoles i anuncis. Segons els activistes vegans, la indústria dels ous segueix sent igualment la indústria de la carn.

Les gallines a la indústria dels ous han estat genèticament modificades i criades per pondre fins a 300 ous al dia. Paral·lelament, les gallines salvatges que no han estat genèticament manipulades tan sols posen 12 fins a 13 ous a l'any, amb el propòsit de la reproducció. El fet de treure constantment els ous de les gallines quan ja els han posat dona com a resultat que aquestes ponguin més ous.

Que la gallina pongui un ou és un procés summament delicat, i pot portar fins a 26 hores. Com aquest ou hauria de convertir-se en un pollet, ha de contenir molts nutrients. Per la closca de l'ou, per exemple, la gallina ha de mobilitzar el 10% de calci dels seus ossos. És per això que les gallines de la indústria de l'ou tendeixen a ser dèbils i se'ls hi trenquen els ossos amb facilitat. En molts casos, això comporta que l'animal tingui osteoporosis i en alguns casos sofrir paràlisi, ja que els seus cossos perden molt calci del qual elles poden assimilar amb la dieta que tenen. Algunes gallines també sofreixen la malaltia del fetge gras, perquè les cèl·lules del seu fetge treballen excessivament per estar produint grassa i proteïna requerida pel rovell de l'ou.

Les gallines estan en gàbies tan petites i tan juntes entre elles que moltes no poden ni obrir les seves ales. A la indústria de l'ou és legal tindre fins a més de mil gallines en un únic cobert. Per culpa de les gàbies de filferro, és molt comú que els animals sofreixin lesions als peus i anormalitats, també que perdin les seves plomes per l'estrès físic i psicològic. I com és imaginable, les condicions on es troben i l'acumulació d'excrements crea gasos tòxics. A causa d'aquesta contaminació les gallines tenen infeccions als ulls i al sistema respiratori. Malauradament, aquestes condicions són les que surten més a compte i els costa menys als amos de les indústries.

Fins a tot a les granges "ecològiques", el procés de treure el bec a les gallines és estàndard, fent servir una fulla calenta o un làser infraroig a temperatures de fins a 800 graus, quasi sempre sense cap mena d'anestèsia. Sense el bec, molt important per les

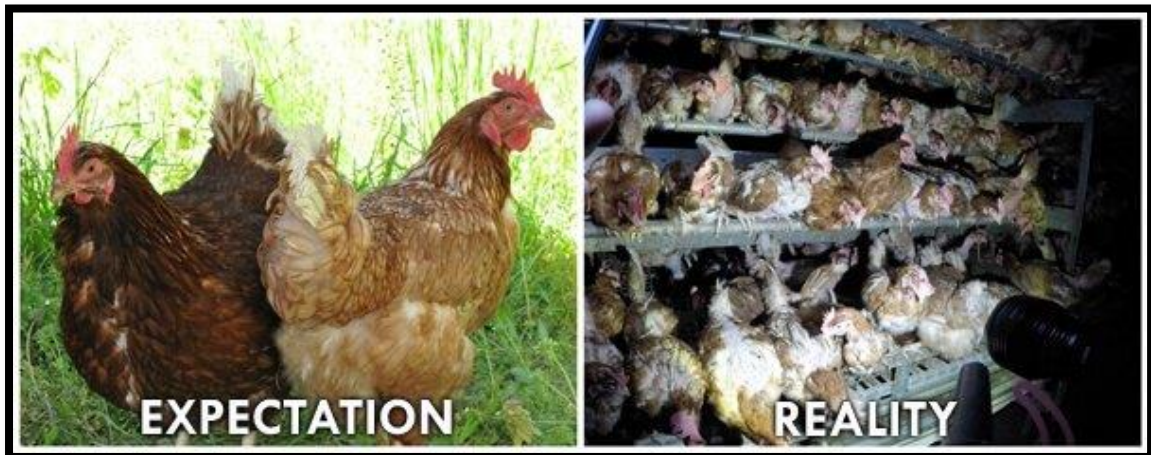
---

² Per més informació sobre l'efecte de productes animals en la nostra salut, a Netflix podem trobar documentals com *What de Health*, o *Cowspiracy*, on es fa ènfasi en les conseqüències mediambientals i socials

gallines, moltes d'elles no poden ni menjar i moren de deshidratació o per tindre el sistema immunològic massa baix.

Per donar a l'abast a la demanda global d'ous, es crien milers d'animals. Els pollets que surten mascles, al no ser profitosos perquè no donaran ous, se'ls tira a les escombraries vius i moren de sufocació o se'ls tritura, i aquests són processos estàndard a la indústria. Després de 12 o 16 mesos de producció d'ous aquestes gallines són enviades al escorxador. Normalment acaben fetes servir per sopes de llauna o productes envasats on el consumidor no veurà les contusions i les deformitats. Això passa inclús a les granges "ecològiques", on quan la gallina deixa de ser productiva, es ven per la seva carn. Moltes persones pensen que aquestes granges tracten bé a les gallines, però tindre 20,000 gallines en un cobert ja compta com a ous de "gamma lliure".³

FIGURA 8

Font: <https://www.peta.org/living/food/cage-free-eggs-difference-between-free-range-organic/>
(és recomanable llegir aquest article)

³ Tot això està explicat i es poden veure imatges reals en el vídeo *What's Wrong With Eggs? The Truth About The Egg Industry*
<https://www.youtube.com/watch?v=utPkDP3T7R4>

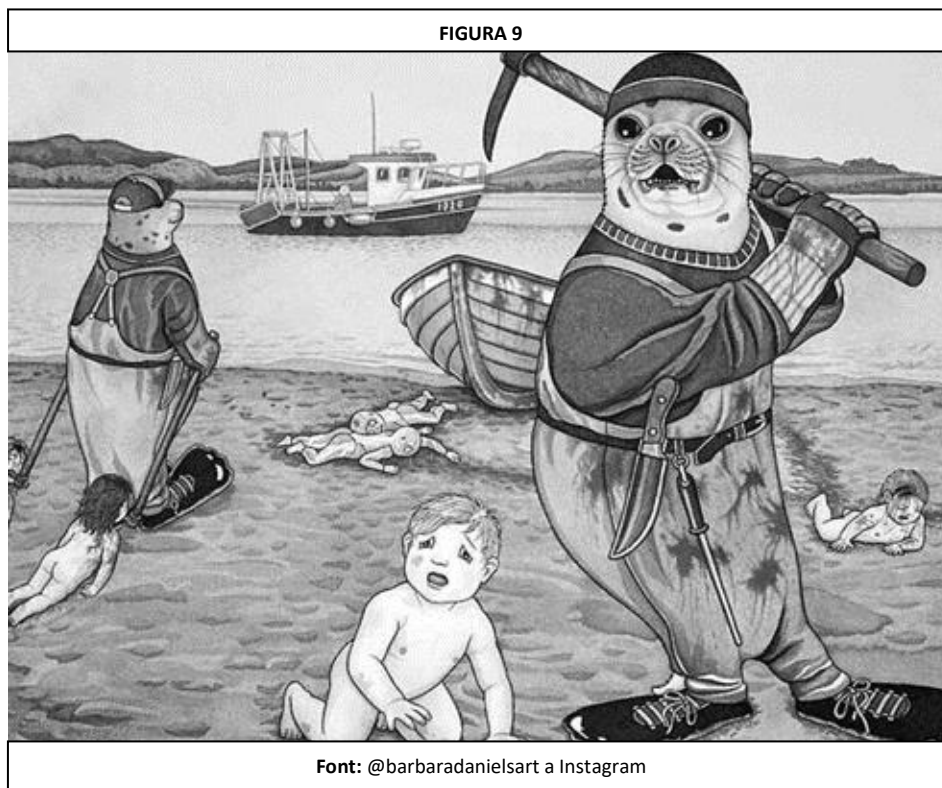
2.6. Altres formes de crueltat animal

- **Vestimenta animal**

Els pelatges animals que més es fan servir actualment a la moda són el pèl de guineu, visons o xinxetes, però també a les vaques (cuir), conills i ovelles (llana).

A Espanya, 400.000 visons moren cada per al negoci de les pells. Aquest negoci va disminuir a la dècada dels 80 però va augmentar des de l'any 2000 gràcies a les exportacions de països com la Xina i l'Índia, on s'exporta el cuir principalment.

Ètica Animal, un grup d'animalistes que es va formar per aportar informació i promoure el debat sobre qüestions d'ètica animal, explica en la pàgina web: *"Actualment hi ha molts teixits sintètics i vegetals, que no són d'origen animal, amb el que es poden elaborar totes les peces de roba: cotó, polièster, lli... És possible utilitzar aquests productes en lloc d'altres d'origen animal. D'aquesta manera, deixem de contribuir a l'explotació animal, en línia amb el rebuig de l'especisme. Les mateixes raons per abandonar el consum de carn i altres aliments d'origen animal són aplicables a l'ús de sabates o cinturons de cuir, pantalons de treball o ties de seda."*

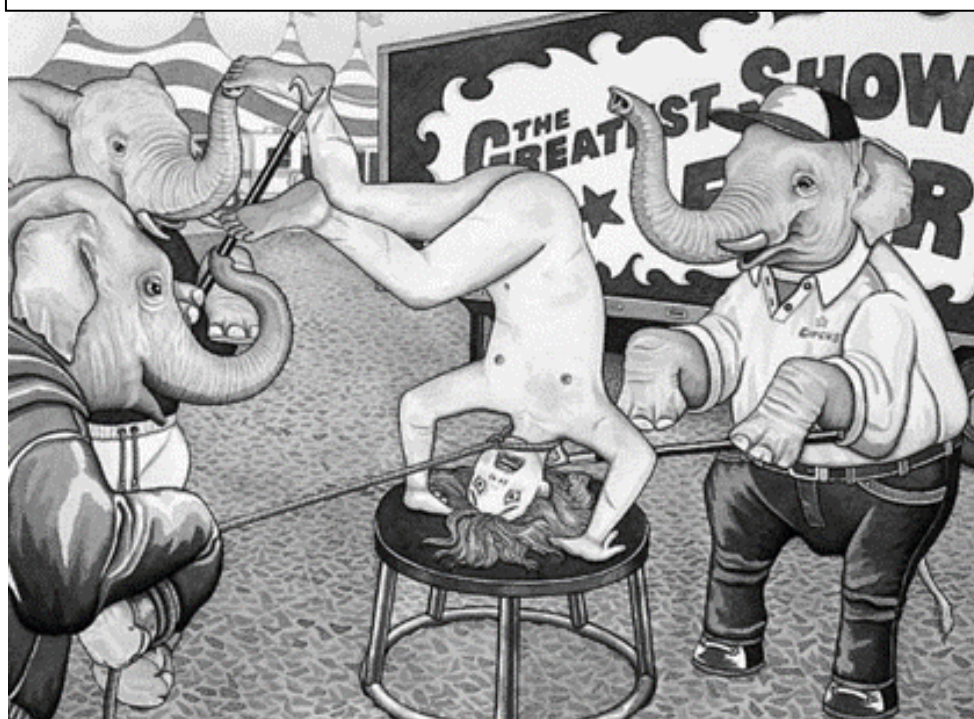
- **Entreteniment**

Hi ha milers d'àrees d'explotació animal emmascarades, i moltes porten l'etiqueta de ser "tradició", o un fet cultural. Per exemple la tauromàquia o els circs amb animals, però també són presons pels animals els zoos, els aquaris o les carreres de gossos o cavalls.

Una activista vegana argumenta sobre l'ús dels animals als circs: *"Efectivament, a l'efecte del traumatisme emocional que suposa la reclusió perpètua, s'afegeix aquí la inducció a comportaments que no tenen significat natural algun per a ells."*

En pesca esportiva milers de milions d'animals s'ofeguen o moren d'altres formes doloroses cada any. Els peixos, com els altres vertebrats, també senten dolor. Així ho demostren diversos estudis realitzats per una societat científica britànica, en els quals van determinar que els peixos sofreixen horrors en estar "pescats", tant en la pesca esportiva com en la pesca comercial.

FIGURA 10

Font: @barbaradanielsart a Instagram

- **Experimentació als laboratoris**

Actualment se segueix experimentant amb animals no humans, encara que hi ha alternatives a l'experimentació amb animals no humans.

No només la indústria farmacèutica és la que fa servir animals als laboratoris. A part d'aquesta, la indústria del tabac, la militar i la cosmètica i química en general ho fan.

Quasi tota mena d'animals són objectes d'experimentació en aquests laboratoris, tant els primats, ratolins, conills, guineus, gossos, gats, porcs i molts altres animals. Segons un article de l'organització Anima Naturalis, a causa de l'experimentació moren tres animals cada segon als laboratoris del món.

Alguns grups d'activistes han aconseguit en diverses ocasions entrar a laboratoris per veure realment el que hi passa dins. Activistes de "Iguadad Animal" expliquen com, per exemple, per testar el maquillatge i el sabó, s'estén sobre la pell afaitada d'animals sensibles. Per la laca de cabell, es fa inhalar la substància fins a aconseguir un coma. Amb el xampú i el dentífric, s'obliga als animals i ingerir-lo i se li introdueix concentrats als ulls de conills.

Aquestes són algunes de les marques més conegudes que testen en animals:⁴

TESTAN EN ANIMALES

www.mediapeta.com/peta/PDF/companiesdotest.pdf

ACUVUE (JOHNSON & JOHNSON)	GUERLAIN	
AIR WICK	H&S	
AUSSIE (PROCTER & GAMBLE)	JOHNSON&JOHNSON	
AVON	KERASTASE	
AXE (UNILEVER)	L' OCCITANE	
BEIERSDORF (NIVEA, EUCERIN...)	LACOME	
BENEFIT	LAROCHE POSAY	
BIC	LISTERINE	
BIO THERM	LOREAL	
BOBBI BROWN	MAC	
BRAUN (PROCTER & GAMBLE)	MARY KAY	
CACHAREL (LOREAL)	MAX FACTOR	
CALGON	MAYBELLINE	
CAREFREE (JOHNSON&JOHNSON)	NEUTROGENA	
CAUDALIE	NIVEA	
CLARINS	OLAY	
CLEAN&CLEAN	PANTENE	
CLINIQUE	PONDS	
D&G	REVLON	
DONNA KARAN	ROC	
DOVE	SCHWARZKOPF	
DUREX	SEPHORA	
ELIZABETH ARDEN	SHISEIDO	
ESTÉE LAUDER	TESEMME	
GARNIER	VICHY	
GILLETTE	YVES ROCHER	

⁴ Al buscador de la web de Peta podeu consultar qualsevol marca i saber si s'experimenta amb animals o no <https://features.peta.org/cruelty-free-company-search/index.aspx>

I aquestes son algunes de les quals no testen en animals:

NO TESTAN EN ANIMALES

www.mediapeta.com/peta/PDF/companiesdonttest.pdf
Webs recomendadas: Vita33, iHerb

ACURE	JORDANA	NAOBAY
ANASTASIA BEVERLY HILLS	KAT VON D	
APIVITA	KIKO COSMETICS	
ARDELL	L.A. COLORS	
AVALON ORGANICS	L.A. GIRL	
BARA COSMETICS	LE COSMETIQUES	
BENECOS	LIME CRIME	
CMD NATURCOSMETIK	LUSH	
DELIPLUS	MARC JACOBS	
DERMA-E	MILANI	
DESERT ESSENCE	MONTAGNE JEUNESSE	
DR.BRONNER	NABLA	
EGYPTIAN MAGIC	NYX	
ELF	PACIFICA	
GIOVANNI	PHYSICIANS FORMULA	
H&M	TOO FACED	
HERBAL ESSENTIALS	URBAN DECAY	
HOURLASS COSMETICS	WET N WILD	

Font: <http://sinolopruebas.blogspot.com/2015/10/belleza-con-las-manos-limpias.html> (també la imatge anterior)

2.7. Especisme al llenguatge

Igual que amb el masclisme, pocs cops ens parem a pensar que s'amaga darrere el nostre llenguatge. Moltes paraules que utilitzem tenen connotacions especistes, tant com masclistes. A continuació veurem com fem servir sense donar-nos compte, paraules relacionades amb el consum d'animals en el nostre llenguatge diari, ja que moltes o totes les expressions següents ens sonaran, ja per dir-les nosaltres o qualsevol altra persona.

En anglès, la paraula *meat* fa referència a la part principal d'alguna cosa o un tema. Expressions quotidianes com *meat of the matter* (en castellà seria *la chicha de la cuestión*, o sigui, la part bona d'alguna cosa), *a meaty question* (en castellà *una pregunta con chicha*) o per exemple l'expressió castellana *poner la carne en el asador*, o *darle chicha*, que es fa servir per millorar o reforçar alguna cosa.

També, si ens fixem, podem veure que la individualitat de l'animal que consumim es perd en el llenguatge, ja que diem, per exemple, menjar conill, no menjar un conill.

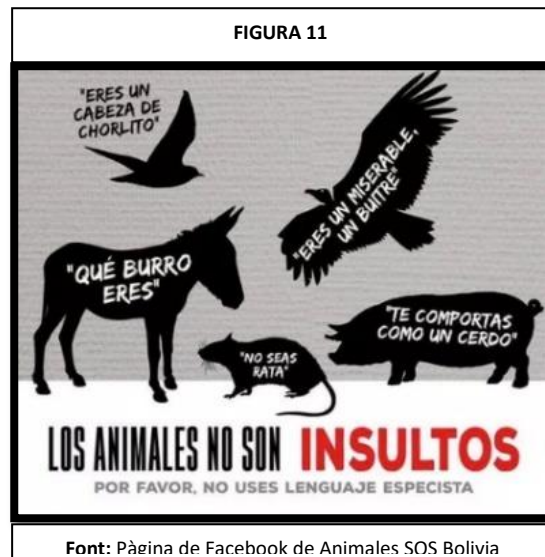
Com podem observar, la carn simbolitza alguna cosa forta i ferma, però quin significat obté el que diem quan ho relacionem amb els vegetals?

Quan fem servir vegetal se li dona un sentit monòton, avorrit i passiu a qui ens dirigim, com per exemple quedar-se vegetal, que simbolitzaria quedar-se inactiu. Els vegetals, en el llenguatge, simbolitzen el contrari a la força, i els relacionen amb la passivitat femenina.

Hegel va dir: "La diferència entre homes i dones és com la que hi ha entre animals i plantes. Els homes es corresponen amb els animals i les dones es corresponen a les plantes, perquè la seva existència és més afable." Si ho analitzem, veiem que se li donen als vegetals i a les dones la característica de tranquil·les. Això associa a les dones amb les plates i amb menjar verdures, i als homes amb menjar carn, la que és forta com ells i els fa virils."

En la primera edició de *The American Heritage Dictionary of the English Language* la paraula "xai" es defineix com a: "Cos comestible dividit en costelles, llom i potes". Aquest és un exemple del cicle de fragmentació que hem mencionat a l'inici, on aquest procés ha fet que, a més d'esquarterar i fragmentar l'animal, canviï la manera en què conceptualitzem als animals.

Veiem als animals com a objectes. Els xais són per nosaltres costelles, les vaques, hamburgueses i els porcs, pernil. Diem, per exemple, "aletes de pollastre" en comptes de "les ales d'un pollastre", fent evident l'objectificació a la que fem passar als no

humans. Quan un animal és mort ja no parlem d'ell com a animal, sinó com a "carn", així allunyant el fet que el que consumim és un animal que un cop tenia vida.

El concepte "carn" es converteix en un terme que també fan servir tan feministes com el patriarcat per fer referència a l'opressió de les dones, que són "trossos de carn", cosa que simbolitza que són tractats com a inferiors als humans, com a cossos sense vida.

La ideologia de la prostitució, que estableix el dret de tots els homes a satisfer les seves necessitats sexuals fent servir com a instrument el cos de les dones és, segons l'autora Angelica Velasco, "legítima una pràctica en la qual prevalien les relacions de desigualtat, pràctica que reforça la idea que les dones són trossos de carn i que contribueix a construir un món més injust."

FIGURA 12

Instead of:	Say:
"Kill two birds with one stone."	"Feed two birds with one scone."
"Be the guinea pig."	"Be the test tube."
"Beat a dead horse."	"Feed a fed horse."
"Bring home the bacon."	"Bring home the bagels."

Font: <https://www.peta.org/blog/bring-home-the-bagels/>

2.8. Anuncis de productes animals sexistes

A continuació veurem una sèrie d'anuncis, la majoria de companyies que fomenten el consum de productes animals, on es veu clarament que el públic al qual van adreçats és als consumidors masculins heterosexuais i cisgènere. Està present la cosificació interconnectada, la fragmentació i el consum de dones i animals.

FIGURA 13

Anunci de Arby en el "Sports Illustrated", "Bikinis or nothing" (Bikinis o res), al març de 2009 a la Swimsuit Issue.

Font: <https://nationalpost.com/life/food/why-are-we-programmed-to-think-meat-is-for-men>

FIGURA 14

La portada del disc de Ludacris "Chicken N Beer" (Pollastre o cervesa), al 2003

Font: <http://human-animal-liberation.blogspot.com/2009/06/sexism.html>

FIGURA 15

Anunci de Buger King, suposadament només exhibit a Singapur, però que va recórrer totes les xarxes socials

Font: <http://human-animal-liberation.blogspot.com/2009/06/sexism.html>

FIGURA 16

LG anunciant un microones
Font: <https://masculinities101.com/2013/12/20/meat-and-masculinity/>

2.9. Què vol dir interseccionalitat?

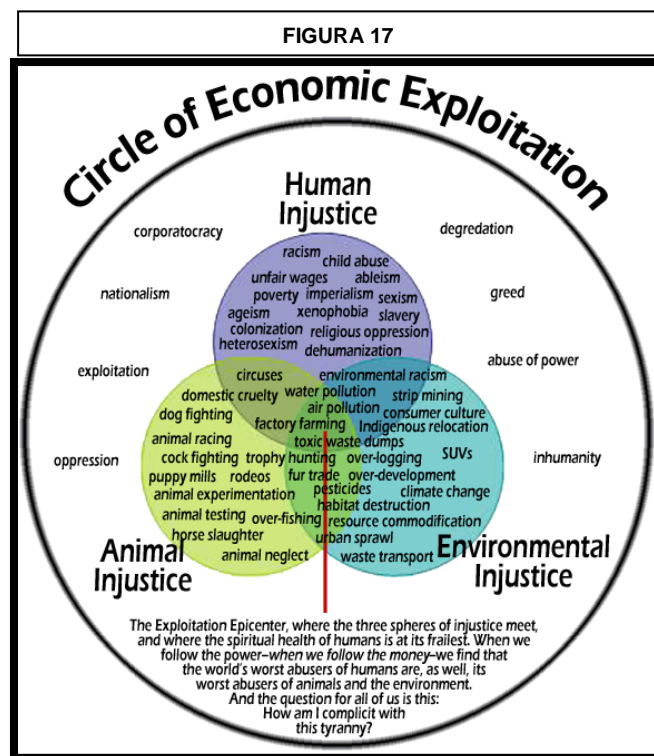
Segons l'Institut d'Estudis Catalans, una intersecció és: "Punt comú, línia comuna, a dues línies, a dues superfícies, que es tallen o s'intersequen."

El terme interseccionalitat va ser desenvolupat per Kimberle Crenshaw, una de les grans advocades pels drets civils, el 1989. Crenshaw va adonar-se que el moviment feminista no tenia en compte la raça, ja que es veien com discriminacions separades. Va veure que les dones negres estaven doblement discriminades, per la seva raça i també pel fet de ser dones, ja que tenien diverses formes d'opressió dirigides contra elles alhora.

Avui en dia el terme interseccionalitat ha evolucionat i s'ha expandit no només a gènere i raça, sinó que també es fa servir per parlar de les convergències entre qualsevol mena de discriminacions, ja siguin de gènere, raça, edat, classe, estatus socioeconòmic, capacitat física o mental, identitat sexual, religió o ètnia a orientació sexual, religió i altres factors. Sovint s'utilitza en teories crítiques per descriure la manera com les institucions opressives (racisme, sexisme, homofòbia, transfòbia, capacitat, xenofòbia, classisme, etc.) tenen punts en comú i estan connectades, i per tant no poden ser examinades per separat.

Així mateix ho va definir Crenshaw, com "La naturalesa interconnectada de categoritzacions socials, com la raça, la classe i el sexe a mesura que s'apliquen a un individu o grup determinat, considerades com la creació de sistemes de desavantatge superposats i interdependents".

Segons Paul C. Gorski, la interseccionalitat va més enllà d'opressions que afecten els humans, si no que cal també incloure als animals. Crea un cicle d'explotació on inclou les injustícies humanes, les animals i les ambientals⁵.

⁵ Per llegir l'assaig sobre aquest tema, l'enllaç es el següent <http://lehamogo.blogspot.com/2015/02/gorski-intersectionality-animal-liberation.html>. En aquest blog també hi ha diversos articles sobre feminisme, pobresa o animalisme, i apareix la imatge.

PART PRÀCTICA

En aquesta part del treball, després d'haver fet una anàlisi individual dels moviments animalistes i feministes per separat a la part teòrica, farem una comparació dels dos per veure si realment són moviments totalment diferents o existeix una interseccionalitat o algun punt en comú que els uneix.

Farem una comparativa entre els dos moviments, remarcant sobretot termes que són claus per veure la convergència, tals com "referent absent" o "proteïnes feminitzades".

1. Anàlisi comparatiu entre el moviment feminista i l'animalista

A continuació veurem diferents termes que ens fan veure la relació que tenen les opressions especistes i les masculistes, i quins punts comuns tenen la defensa dels drets animals i de les dones. Sobre tot ens centrarem en els termes claus per poder comprendre aquesta interconnexió: referent absent, simbolisme de la carn, proteïnes feminitzades, i també l'efecte del capitalisme i la pornografia.

Segons l'autora Carol J. Adams, existeix un terme que defineix la nostra postura envers el consum de productes animals. Aquest terme és el **referent absent**. Aquest terme en acció fa la funció de separar a qui menja carn de l'animal, i els animals del producte final, la carn. Això fa que les persones no associem la carn amb l'animal que s'amaga darrere seu. Així s'evita que pensem que mengem un ésser viu, ja que, com hem dit abans, el referent original (l'animal), és separat del producte final, la carn.

Hi ha diverses maneres en les quals podem veure clarament el referent absent:

- La primera és que literalment els animals estan absents del consum de carn, ja que estan morts.
- La segona es veu reflectida quan parlem dels animals, ja no ens referim als nadons com a tal sinó com a vedella o xai. Ja hem vist alguns d'aquests exemples en l'apartat anterior *L'especisme al llenguatge*, on es parlava del llenguatge de menjar animals. Amb això aconseguim el que hem dit abans, no relacionar l'animal amb el que diem "carn".
- La tercera es la metafòrica. Aquesta es manifesta també en el llenguatge, i és potser la més complicada d'entendre. Un exemple d'aquesta seria quan una dona maltractada diu que "s'ha sentit com un tros de carn". La carn funciona com a referent absent perquè forcem la metàfora. Un no pot sentir-se com un tros de carn, ja que és un cos sense vida, i està privat de sentir. L'experiència de la mort dels animals actua per il·lustrar l'experiència viscuda per les dones que han estat violades i maltractades. Adams diu al seu llibre que si els animals són el referent absent en la frase "matança de dones", les dones són el referent absent en la frase "violació d'animals".

Amb això veiem que el referent absent va més enllà del consum de carn, no se centra només l'actitud front els altres animals, va més enllà. Implica l'opressió d'un grup, no només els animals sinó també les dones, les classes socials i la raça.

Com Vincent Harding diu a *There is a river: the black struggle for freedom in America*⁶: "Una important font inicial d'ingressos per les persones europees a Nord-americà va ser el comerç de pells amb les índies". Les opressions interactuen sobre la base del referent absent, i a causa de l'absència d'aquest, no veiem les connexions entre els grups

---

⁶ *Hi ha un riu: la lluita negra per la llibertat a Amèrica*

oprimits. Es comercia amb animals igual que es comerciava amb persones i, encara que això actualment no sigui el habitual, segueix passant, sobretot indirectament, on les dones són tractades com a mercaderies.

Dick Gregory, activista vegetarià pels drets civils, també relacionava aquestes opressions, com va dir en següent text: *"Animals i humans sofreixen i moren per igual. Si haguessis de matar tu mateix al porc abans de menjar-te'l, el més probable és que no fossis capaç de fer-ho. Escoltar al porc xisclar, veure la sang vessant-se, veure la cria sent separada de la seva mare, i veure la mirada de la mort en els ulls de l'animal et regira l'estómac. Així que tens a l'home de l'escorxador, que ho fa per tu. D'una manera similar, si els aristòcrates rics que estan perpetrant les condicions del gueto realment escoltaren els crits del gueto sofrint, o veiessin la mort lenta dels nens famèlics, o fossin testimonis de l'estrangulament de la masculinitat i de la dignitat, no podrien continuar amb la matança. Però els rics estan protegits davant aquest horror... **Si pots justificar matar per menjar carn, pots justificar les condicions de vida del gueto. Jo no puc justificar cap de les dues coses.**"*

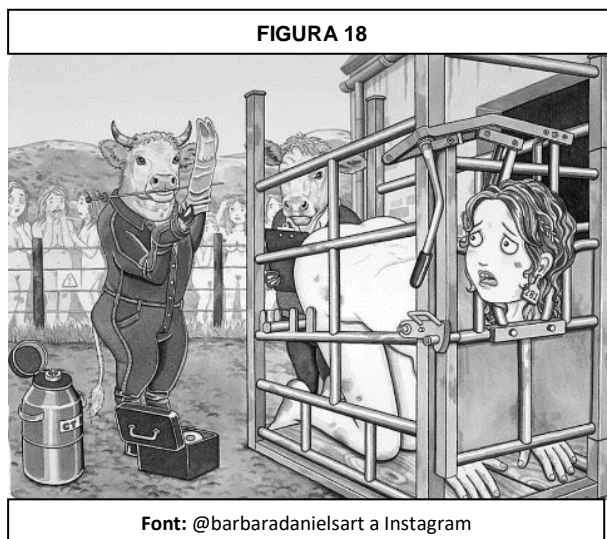
"El simbolisme de la carn mai és neutral", ja ho deia l'escriptora Mary Midgley. Les polítiques patriarcals culturals donen significats determinats a menjar carn. Aquesta carn està relacionada amb la virilitat, i la força de l'home. Mai veurem a un home, o pocs cops, representat en una pel·lícula menjant-se una hamburguesa de tofu o espinacs, sinó que la seva força serà representada pel consum de productes animals.

Adams diu que *la jerarquia de la proteïna càrnica reforça una jerarquia de raça, classe i sexe*, i explica al pròleg del seu llibre *La política sexual de la carne*:

"*La política sexual de la carn* significa que el que, o millor dit, **qui** ens mengem està determinat per les polítiques patriarcals de la nostra cultura, i que els significats atribuïts a menjar carn inclouen significats agrupats entorn de la virilitat. Vivim en un món racista, patriarcal, en el que els homes encara tenen un considerable poder sobre les dones, tant en l'esfera pública (treball i política) com en l'esfera privada (a casa, on a Amèrica el maltracta a la dona té com a resultat quatre mortes al dia). El que argumenta *La política sexual de la carn* és que la forma en què les polítiques de gènere estan estructurades dins del nostre món està relacionada amb com veiem als animals, especialment als animals que són consumits. El patriarcat és un sistema de gènere que està implícit en les relacions humanes/animals. Per un altra part, la construcció de gènere inclou instruccions sobre quins són els aliments adequats. Ser un home en la nostra cultura està lligat a identitats que clamen o bé repudien el que els "vertaders" homes fan o no fan. Els "vertaders" homes no mengen quiche. No és només una qüestió de privilegis, és una qüestió de simbolisme. La virilitat està construïda a la nostra cultura, en part, per l'accés al consum de carn i el control d'altres cossos".

Una de les relacions més grans entre el consum de productes animals i l'explotació de la dona és el que Carol J. Adams anomena **proteïnes feminitzades**, que representa l'explotació de recursos reproductius de les femelles, d'on s'obtenen els ous i la llet.

Com els humans, per produir llet primer la vaca s'ha de quedar embarassada. A les indústries lleteres fan servir el mateix procés per totes elles. Per fer-ho, començant als 12 mesos d'edat, forcen en les vaques una inseminació artificial perquè es produeixi l'embaràs. Per fer aquesta inseminació artificial masturben a toros amb la mà o amb un ejaculador elèctric que va a l'anus del toro. Aquest semen es recull i s'introdueix a la vagina de la vaca amb un llarg tub, en un lloc el qual els mateixos grangers anomenen "espai de violació".

Quan aquesta vaca pareix, li treuen el seu fill. Si és un mascle, se l'envia l'escorxador per fer carn, on se li tallarà el coll i es vendrà com a vedella, i si és femella serà una màquina de llet com la seva mare, estant prenyada i parent fins que mori. Aquest procés les provoca esgotament. La llet s'extreu normalment amb unes màquines que se li col·loquen als pits perquè així es pugui treure la màxima llet possible. Aquest mecanisme, per això, fa que la mastitis sigui molt comú, sofrint inflamació i en molts casos infectant-se'ls les mamelles, arribant en casos a la mort. Pateixen aquest procés cada deu mesos durant tota la seva vida. Si no moren d'aquestes malalties, moren a l'escorxador, ja que quan la vaca lletera deixa de ser productiva, se l'envia als escorxadors per fer carn.

El capitalisme juga també un paper important en el patriarcat. Podria funcionar perfectament sense l'opressió de gènere, ja que és indiferent en ell mateix de les relacions opressives, com podem veure a països capitalistes avançats, on el masculisme és pràcticament inexistent. Encara i això, el capitalisme pot reforçar la desigualtat de gènere, donant lloc a una divisió sexual del treball on els homes són els que manen.

El capitalisme però, no és autònom i pot anar de la mà del patriarcat, ja que, a l'hora de parlar de capitalisme no ho fem tan sols com a un conjunt de lleis i de l'economia, sinó també incloent i mantenint les relacions jeràrquiques i l'opressió que podem relacionar amb l'explotació, dominació i alienació. Podríem dir que existeix una intersecció però també una sèrie de diferències entre els dos.

Christine Delphy va escriure al seu llibre "L'enemic principal" una teoria sobre l'existència d'una manera de producció patriarcal, i defineix les mestresses de casa com una classe econòmica.

Hartmann argumenta una tesi que es diu “teoria dels sistemes duals”, que consisteix en què les relacions jeràrquiques que porten a la divisió de treball són causa del racisme i el patriarcat en el capitalisme. Això ho argumenta en el seu llibre “L’infeliç matrimoni entre marxisme i feminisme”.

Sylvia Walby, el 1990, argumenta en el seu llibre “Teoritzant el patriarcat”, la mateixa teoria, però afegint-hi el factor racial, i caracteritza el patriarcat amb les següents característiques, relacionades entre elles mateixes però potencialment independents:

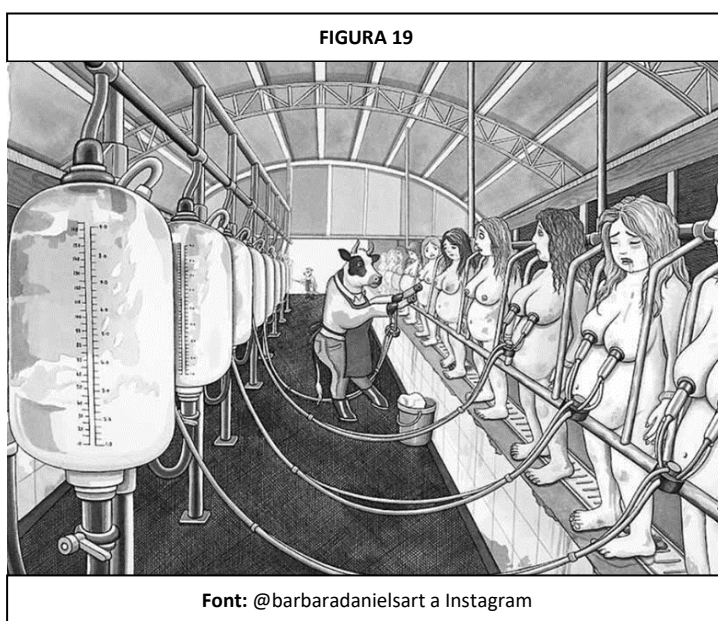
- El mode de producció patriarcal
- Les relacions patriarcals al treball per compte pròpia i assalariada
- Les relacions patriarcals en l’Estat
- La violència masclista
- Les relacions patriarcals en l’esfera de la sexualitat i en les entitats culturals

Finalment, podem concloure en què el feminisme i l’animalisme tenen el comú que han estat i encara estan marginats, ignorats i burlats, ja que pretenen canviar el sistema i la societat en la qual vivim, que donen suport a la crueltat en tots els àmbits.

El masclisme tracta a les dones com a inferiors als homes, la tracta com a un objecte i com una eina per arribar a on vulgui. En alguns casos es maltracta les dones i se les assassina. En l’especisme, per l’altra banda, es tracta als animals com a inferiors als humans, es tracten com a un objecte i com una eina. Es maltracten i es maten als animals. Tan sols cal canviar la paraula *dona* per *animal* en la definició de masclisme/especisme, ja que les bases són les mateixes.

La pornografia fa que la dona sigui retractada com un “tros de carn”, i que les dones a prostíbuls es relacionin amb animals engabiats. A més, l’equip de bondage de la pornografia ens fan pensar en el control envers els animals (corretges, collars, cadenes...).

És comú que veiem l’opressió quan parlem de sexisme, però quan el subjecte oprimat passa a ser l’animal normalment no ho veiem, ja que som part del cantó opressor. Tal com explica J. Adams, “l’explotació animal ens condiona a acceptar la brutalitat com a una cosa normal, racional, que passa cada dia. Això passa en tots els àmbits de la societat, unint i dividint gent de diferents sexes, colors i classes. El patriarcat és sinònim d’explotació, i no hi ha forma d’explotació més acceptada que la dels animals”.

2. Entrevistes

En aquest apartat veurem diverses entrevistes. La primera és a la Maria Sacramento, una antiga professora d'institut, implicada en activisme feminista durant la Transició i animalista.

La segona entrevistada es Mercé Otero, membre de l'associació feminista Ca la Dona de Barcelona.

Finalment, trobareu una sèrie de petites entrevistes a la fira vegana Veggie World, on parlàvem sobre la presència de la dona en aquell recinte i en el veganisme en general.

2.1. Entrevista a Maria Sacramento Buesa

Maria Sacramento Buesa és una professora jubilada de Girona, que ha format part de tant el moviment feminista en l'època de la transició, fins al moviment pels drets animals d'avui en dia, junt amb la lluita pels drets socials. Ha format part de diverses organitzacions i grups activistes. Vaig voler preguntar-li per la seva experiència i per l'activisme de llavors, i sobretot si creia que el moviment feminista i l'animalista estaven relacionats.

Quan va sorgir l'activisme a la teva vida?

-Vaig ser militant durant la transició, del 75 al 85, en grups feministes. Llavors, el feminisme estava molt mal vist en la societat, igual que ara està l'animalisme.

Com es comportava la societat enfront de un moviment que la criticava fortament?

-Hi ha 3 etapes. Primer t'ignoren, després, com veuen que per tu rendir-te no és una opció, et difamen, i l'última, que és la pitjor, t'ataquen. Molts cops fins i tot físicament. Això que passava amb el feminisme i l'odi envers ell, passa avui en dia amb l'animalisme. Fa poc una activista brasilera va ser assassinada, ja que criticava la indústria càrnica i volia canvis en el sistema.

Creus que existeix una interseccionalitat entre el moviment feminista i l'animalista?

-Sí. L'objectiu dels dos moviments és el mateix, evitar el sofriment, i conscienciar a la societat sobre l'opressió que s'exerceix en aquests grups, l'especisme és igual a racisme, i a masclisme.

Llavors, tenint ambdós moviments bases comunes, quin és el factor diferencial?

-Cada moviment lluita pels seus propis drets, però hi ha una gran diferencia. Els animals són éssers sense veu, les dones abans ho eren, però en el cas dels animals som nosaltres les que els hi hem de donar. La veu de la dona abans estava silenciada però hem aconseguit que això ja no sigui així, amb els animals no.

Que creus que és el que fa que les persones adaptin un estil de vida vegà?

-Crec que tot comença amb el "mascotisme". El fet de conviure amb animals fa que hi hagi un vincle entre els dos, es tornen un més de la família. Molts cops aquesta connexió que sentim envers els animals es torna molt forta, i això molts cops comporta arribar a preguntar-te a tu mateixa si realment està bé estimar a uns animals i pagar perquè matin a uns altres pel nostre consum. Aquest canvi de pensament cap a la ideologia vegana és normalment el primer pas.

Com era el feminisme a la Transició?

- Era un moviment molt actiu, plural i ric. Els focus d'atenció era, al principi, les reivindicacions sociopolítiques, entre les quals destacava la lluita per la legalització de l'avortament, la lluita contra el maltractament de gènere i, en general, la lluita per la igualtat de drets, com ara la igualtat salarial ("a igual treball, igual salari", dèiem). Més tard ens vam focalitzar també en el treball personal com a dones, per tal de canviar en profunditat pautes de conducta molt arrelades que provenen d'un model de societat patriarcal

Quan vas començar a ser activista pels animals?

- Ara deu fer uns 10 anys, més o menys. Va ser quan em vaig conscienciar de l'immens sofriment que el maltracta dels humans provoca en els animals, i quan em vaig adonar que els animals pateixen igual que els humans el dolor, la gana, la set, l'explotació, la manca de llibertat, la tortura... Em vaig adonar, a partir de lectures i observacions directes del comportament animal que ells també tenen emocions i també pateixen en aquest sentit, senten por, ira, amor... I pateixen com nosaltres, per exemple, les vaques i altres animals femelles que es veuen separades dels seus fills quan els porten a l'escorxador, saben el que està passant i es passen dies bramant per la pèrdua dels seus fills, i això passa una i altra vegada al llarg de les seves vides... Els porcs, per exemple, segons investigacions de biòlegs, tenen la intel·ligència d'un nen de tres anys! En fi... Vaig començar el meu activisme pels animals quan se'm va despertar l'empatia i la consciència, que és la clau de volta de tot.

Quan eres militant, quin tipus d'accions fèieu?

- Manifestacions, recollida de signatures per cartes de protesta o reivindicacions, parades de taules informatives a la Rambla o altres indrets... Les típiques. I les Jornades, que es poden considerar també accions informatives i reivindicatives

Quan i que va fer que t'adonessis que els dos moviments estaven relacionats?

- Curiosament, em vaig adonar un dia fent classes... Perquè jo era professora de secundària i un dia, explicant els canvis que es van produir en la transició entre l'Edat Mitjana i el Renaixement, de sobte em vaig adonar que ara, al segle XXI, estem passant també per canvis molt profunds de paradigmes, i que quan aquest procés actual de canvi s'hagi completat viurem en un món nou, com va passar històricament amb el canvi Edat Mitjana-Renaixement. Seria llarg d'explicar. Em vaig adonar que tota lluita a favor del benestar de qualsevol ésser viu està relacionada, i que implica un canvi de referent: si al segle XV es va abandonar el teocentrisme per l'antropocentrisme (cosa que va implicar un canvi molt profund i positiu), ara es tracta d'abandonar l'antropocentrisme per una visió més àmplia, el que jo anomeno vidacentrisme, és a dir, el centre ha de ser la lluita per la vida de tots els éssers, i no la vida en contraposició a la mort, eh?, ja que vida i mort són dues cares d'una mateixa moneda, sinó la lluita a favor d'una vida digna i tant com es pugui sense sofriment, i és justament això el que persegueix el moviment feminista, l'animalista, l'antiracista i també l'ecologista... El centre han de ser tots els animals humans, de totes les edats, ètnies, gèneres, etc., i també tots els animals no humans i la Terra mateixa. En fi, és

massa complex per contestar en poques paraules! No sé si m'he pogut explicar una miqueta...

Has sofert algun cop amenaces o algun tipus d'insult pel fet de ser feminista/animalista al llarg de la teva vida?

- Amenaces o insults, jo no, potser perquè no s'hi atreueixen, hehe!, però menyspreu o burles de vegades cruels sí. Ara, amb el feminisme, ja no passa, però fins no fa gaire sí que passava. I ara passa molt amb l'animalisme, allò que et miren com si et faltés un bull pel fet de considerar els animals com a iguals, amb drets com tenim els humans, o que se'n fotin de tu. En aquests temps actuals de lluita animalista em recorden molt els primers temps de lluita feminista, perquè en ambdós casos, només amb la meva/nostra actitud vital trenquem esquemes i això sovint és mal rebut pels que els costen més aquells canvis de paradigma de què parlava, o els que no tenen tan desenvolupada l'empatia, que és la clau de volta. Per exemple, el fet de no menjar productes d'origen animal de vegades és molt mal rebut per l'entorn (família, amistats), et veus obligada a viure amb la seva incomprensió o les seves burles.

2.2. Entrevista a Mercè Otero Vidal

Mercè Otero Vidal és una de les membres més antigues de Ca La Dona, un espai feminista que es troba al Carrer Ripoll de Barcelona.

Que és Ca La Dona?

-Ca La Dona és un espai feminista on es reuneixen diferents grups i associacions feministes. Legalment som una associació, però no funcionem com a tal, sinó que acollim a diversos col·lectius feministes i els donem espais perquè puguin funcionar.

Quan va començar?

-El 1976 vam començar a demanar un local per reunir-nos i trobar-nos totes, però l'ajuntament no ens feia molt de cas. Fèiem jornades on demanàvem un espai propi, un cop vam ocupar un local al Paral·lel, vam ser les primeres ocupes al 86/87. Finalment, vam poder negociar una subvenció el 1988, i ens van donar un pis a Gran Via. Nosaltres, encara i això, vam demanar un altre pis, ja que aquest no era accessible per dones amb cadires de rodes. Al cap d'un temps ens van donar un pis accessible a Roger de Llúria, però nosaltres seguíem demanant més.

Volíem un local gran, però van arribar les retallades i el nostre procés va quedar en pausa, des del 2011 fins al 2017. Llavors, dones arquitectes de la UAB i la UPC ens van ajudar a restaurar l'espai que tenim ara. Era un local de patrimoni, i ens va constar molt aconseguir-lo, era el més difícil però el més gran, i a nosaltres ens agradava

És un feminisme interseccional?

-Sí, a Ca La Dona defensem un feminisme interseccional. Tenim grups de dones de Guinea, que van ser de les primeres a aparèixer, Dones per Dones, que és una associació que treballa amb altres dones en zones de conflicte armat a Kurdistan, grups de dones refugiades, el grup "Marxa contra la pobresa i la violència"... Ara moltes dones de Pakistan s'estan apropant, però va a poc a poc.

Us reuniu periòdicament?

-No tenim reunions fixes, però normalment ens reunim cada 15 dies o un cop a la setmana, depenent de les necessitats que tinguem. Per exemple, per les dates del 8 de març o el 25 de novembre ens reunim més sovint per parlar dels actes i les manifestacions, encara que cada grup funciona de manera independent. Funcionem de manera assembleària. Tenim una comissió comuna, amb representants de cada grup, i una comissió de manteniment. Quan hem de prendre alguna decisió ho fem per consens, no per votació.

Quantes voluntàries i sòcies sou aproximadament?

-Més o menys som unes 500 dones

Com us manteniu?

-Ens mantenim a base d'aportacions que ens fan les sòcies de les associacions i amb subvencions de l'ajuntament. És una mica irònic, perquè som antisistema, però ho necessitem per tirar endavant.

Quins valors defenseu?

-Volem llibertat i dignitat per totes les dones. Sobretot volem que aquest sigui un espai plural i divers, on tothom pugui expressar-se lliurement. Creiem molt en les joves, i, encara que la majoria siguem grans, cada vegada més veiem que el feminisme s'està tornant molt potent entre les joves, i crec que l'intercanvi intergeneracional és molt important. Crec que el patriarcat és sinònim de capitalisme, i això crea una violència estructural i institucional, i s'ha de canviar. Tot i això, estem en una època de canvi constant, i a les més grans ens costa estar al dia de tot.

Teniu relació amb els animals i la natura a Ca La Dona?

-Sí, tenim amb nosaltres associacions ecofeministes, i també grups de dones que porten l'hort ecològic que tenim al terrat. Vam tindre una epidèmia de rates just al començament, quan posàvem en marxa el local, i per nosaltres era molt important no fer servir tòxics ni coses dolentes pel medi ambient ni per aquests animals, fer-ho tot de manera natural. L'edifici és sostenible, té plaques solars i intentem reciclar tot el que fem servir. A més, el dia que vam inaugurar el local vam fer un sopar on tot era vegà, ja que moltes de les nostres sòcies i voluntàries formen part del col·lectiu animalista.

2.3. Entrevistes a la Veggie World

La fira vegana Veggie World va ser el passat 27 i 28 d'octubre a Barcelona, a la Farga. És una de les fires més importants sobre alimentació en l'àmbit europeu, està present a països com Berlín, París, Zuric, Brussel·les, Hamburg, Düsseldorf... Aquest és el segon any que es fa a Barcelona, a causa del gran èxit que va tenir.

Vaig parlar amb diverses fundacions i associacions que hi havia a la fira, i vaig fer tres preguntes, si havien vist més homes o més dones a la fira durant els dos dies, si la gent que s'apropava a preguntar i s'apuntava als tallers eren d'un gènere predominant i si hi havia un gènere predominant perquè creien que era.

ANIMA NATURALIS. És una organització no governamental que treballa tant a Espanya com a Llatinoamèrica en la defensa dels animals i els seus drets

"No és una cosa en la qual m'hagi fixat molt, crec que hi havia força diversitat quant a gent que ha vingut a la fira, però ara que ho dius pot ser que la majoria de persones que han vingut a preguntar i informar-se eren dones, això sí que t'ho puc assegurar.

Les persones que estem informant als stands i venent sí que som més dones. Crec que, segons la meva percepció, deu tenir alguna cosa a veure amb l'instint maternal de protecció de les dones. Encara i això, estic veient cada vegada més homes implicar-se en l'animalisme, i sembla que és progressiu."

FAADA (Fundació per l'Assessorament i Acció en Defensa dels Animals). És una fundació privada, sense ànim de lucre i independent que treballa tant en l'àmbit social, legislatiu i educatiu.

"M'he fixat durant tot el dia i he vist més dones que homes, i sense dubte les dones han estat la immensa majoria de la gent que s'apropava a parlar amb nosaltres i mostrava interès.

Els que estem als estands som quasi tot dones, de fet, ara som un home i una dona però és l'únic torn on hi ha un noi, ahir no hi va haver cap. Estem intentant potenciar que el gènere masculí s'impliqui en aquestes qüestions. Segons ho veig jo, un 80 o 90% de la força del moviment pels animals és femenina, és molt gran.

Hem parlat del perquè d'això molts cops a FAADA i hem tingut diversos debats. Creiem que és l'empatia que tenim les dones el que fa que hi hagi més en aquests grups, però no vull sonar discriminatòria, encara que crec que és més fàcil que un home sigui especista o racista que una dona.

Jo personalment reubico animals en diversos santuaris i reserves i tots estan dirigits per dones, i també la gran majoria de voluntaris són dones."

WINGS OF HEART (Madrid), una organització que rescata animals que han estat explotats, de granja, maltractes o qualsevol tipus

"Acercándose aquí a preguntar ha habido más mujeres que hombres, pero he visto presencia de ambos géneros estos días en la feria, pero sobre todo parejas. También

lo hemos notado no solo observando, sino con las ventas. Hemos vendido muchas más camisetas de mujer que de hombre.

No me he podido mover así que no he visto los miembros de los otros stands, así que no se si hay más hombres o mujeres, pero en nuestro caso sí, somos todo mujeres los dos días, pero por nada en concreto.”

GAIA. La Fundació Santuari Gaia rescata i rehabilita animals que han sofert explotació, i és un dels més coneguts mundialment.

"En general he vist molta diversitat, igual hi havia el mateix nombre d'homes que de dones passejant. Però a l'hora d'apropar-se a nosaltres sí que hi havia més dones que ens venien, i els homes que han vingut ho han fet amb la parella, no sols.

Queda malament si dic que les dones som més sensibles? Crec que tenim una sensibilitat més forta i això fa que estiguem més properes a moviments per drets dels animals i a empatitzar més amb qüestions com aquesta"

FIGURA 20

Font: <https://proveg.com/es/blog/la-veggieworld-llega-primera-vez-espana/>

Podem veure clarament la presència de dones en la Veggie World de Barcelona, representada en aquestes fotografies

FIGURA 21

Font: <https://www.animanaturalis.org/n/un-ano-mas-en-la-veggieworld-barcelona>

3. Conclusió

Ara que ja ha finalitzat la recerca, és hora de veure si les hipòtesis inicials, que apareixen a la conclusió, es compleixen o no.

Es lluita per qüestions animals i humanes per separat, però estan aquests dos moviments relacionats? Els dos lluiten contra la discriminació i la igualtat per la seva banda, defensant valors diferents. Tenen bases comunes les opressions que experimenten? S'enfronten al mateix opressor?

La meua hipòtesi inicial era que "els moviments feministes i animalistes tenen relació. El patriarcat afecta tant al col·lectiu femení com animal, són opressions diferents però que formen part del mateix sistema, i per tant s'enfronten al mateix opressor. Crec que la interseccionalitat feminista existeix, encara que no totes les feministes comparteixen la postura animalista."

Com hem pogut observar al llarg del treball, les opressions i discriminacions que hem analitzat estan efectivament connectades, tal com deia Carol J. Adams. Tant el sexisme com l'especisme són injustícies que afecten un grup concret i l'invisibilitza. Hem vist també com el llenguatge fa que es perpetuïn aquest tipus de conductes, i com el consum de dones i d'animals segueix vigent en la societat patriarcal en la qual vivim. A través del referent absent els valors patriarcals s'institucionalitzen, dones i animals són absents del llenguatge, i trobem un punt d'intersecció entre els dos. Les paraules es converteixen en simbolisme patriarcal i ens allunya de la realitat, reforçant simbolismes dels quals hem parlat anteriorment. Com deia Noreen Mola a Animal Agenda, "allibera el teu llenguatge, perquè és un pas important per alliberar a tots els animals". Hem vist com el llenguatge girà entorn del gènere masculí, i també a l'espècie humana.

Tant el feminisme i l'animalisme s'enfronten a un sistema on l'home (i humà), blanc i de classe alta és qui realment té poder, i inferioritza a la resta. Encara que s'enfrontin a elements concrets que puguin semblar diferents de simple vista, l'enemic comú és el mateix, acabar amb la jerarquització i la dominació d'un grup concret. Marge Piercy deia el següent a "In the men's room(s)", l'economia és l'os, la política la carn, fixa't en qui colpegen i a qui es mengen".

Una de les formes d'explotació més freqüent és la dels animals, té relació això amb el patriarcat? Aproximadament el 70% del moviment animalista està format per dones, havent-hi en el col·lectiu vegà un 80% de dones i un 30% d'homes aproximadament, volen dir alguna cosa aquestes dades?

Com vaig poder comprovar a la Veggie World i a les entrevistes que vaig fer allà, la presència de la dona és essencial en l'animalisme, tal com ens demostren les estadístiques, que diuen que 8 de cada 10 animalistes són dones. Segons les persones entrevistades, això es deu al fet que les dones tenen més empatia i un sentit més maternal. Aquestes opinions són molt semblants a la hipòtesi que vaig plantejar, que deia que "les dones són majoria al moviment feminista perquè ja formen part d'un col·lectiu oprimat, i per tant senten més empatia envers tot el que les envolta."

És real la interseccionalitat feminista? És possible vincular tota mena d'opressió, sense importar el gènere, l'espècie, ni qualsevol altre factor?

A la introducció, la meva hipòtesi era que la interseccionalitat era real, i finalment hem pogut veure com existeix, però no inclou en la seva definició d'opressions que van més enllà de les que ens afecten als humans. Encara i així, hem vist persones com Paul C. Gorski, que la inclouen en els seus treballs, tal com apareix en la part teòrica.

Pot el feminisme ser profitós si s'oblida de la situació d'explotació i de domini enfront animals no humans? És ètic lluitar contra una discriminació i posicionar-se en el cantó opressor en la resta?

Crec que aquestes preguntes van molt més enllà d'un treball de recerca, i que, per molt que s'investigui sobre elles, són opinions i lleis morals personals. En la meva opinió, el veritable feminisme hauria de tenir en compte als animals, ja que està en contra de l'opressió del col·lectiu femení, però també hauria de voler acabar amb les opressions en tots els àmbits, i crec que això faria que la interseccionalitat fos real: un feminisme que va més enllà de lluitar contra el masclisme, que lluita contra el sistema patriarcal, el capitalisme, el racisme i l'especisme.

Encara i així, penso aprofundir més en aquestes qüestions en el treball de fi de grau.

4. Reflexió final

He procurat que la meua recerca fos la més completa possible. He llegit diversos llibres i fragments, vist diferents punts de vista, parlat amb diverses persones expertes, i he llegit articles i informació sobre el tema a la xarxa.

A quina conclusió arribo? Doncs, segons la meua opinió, que l'ètica animal és afirmativament una qüestió feminista. Com hem parlat al llarg d'aquest treball, el important no és qui és el grup oprimat, sinó lluitar per sobre de tot, i posar fi a la discriminació de qualsevol mena. He arribat a la conclusió que el sexisme, l'especisme o el racisme no és el problema, sinó que hem d'anar més enllà d'aquestes injustícies, i adoptar una visió amplia i global, perquè per diferent que sigui el grup oprimat, el patró opressiu i jeràrquic és pràcticament el mateix. Hem d'analitzar aquest odi, i entendre perquè existeix i d'on prové, per poder erradicar-lo. Des del meu punt de vista, l'única manera d'arreglar qualsevol problema és anant a l'arrel, i en aquest cas l'arrel és, com ja està explicat en el treball, és el desig de ser superiors. Hem d'entendre l'interconnexió entre les diferents formes de dominació per poder acabar amb ella i aconseguir la igualtat. La meua reflexió final és que evidentment, el que és personal és polític. Cal canviar també el nostre llenguatge i fer-lo inclusiu, tant per dones com per animals. La cultura en la qual vivim accepta la crueltat animal i la perpetua, fent que per nosaltres sigui un fet normal. Per exemple, està tan ben vist menjar productes animals que en comptes de "menjar cadàvers" diem "menjar carn", passem per alt la vida que hi ha entremig i només veiem el menjar, el producte final.

Amb les entrevistes m'he adonat que qui està en el cantó animalista té molt clares qüestions feministes i que per elles són essencials, però que per una persona feminista normalment la idea d'oposar-se a l'explotació animal no és tan comú com la feminista en les animalistes. Encara i això, sí que he pogut veure una consideració pels animals en grups feministes com Ca la Dona, que el dia de la inauguració van fer un sopà vegà per totes les seves sòcies i voluntàries. És possible que la interseccionalitat no sigui visible per elles actualment, però de mica en mica es va apropant.

Per arribar a la igualtat cal, primer de tot, respectar-nos a nosaltres mateixos i a la resta. Això inclou a tothom: la natura, els animals humans i els no humans. No voler dominar a cap grup o espècie, sinó viure harmoniosament amb el que ens envolta.

És molt difícil canviar una societat sencera, però podem aplicar aquesta manera de pensar a nosaltres mateixos, ja que, al cap i a la fi, nosaltres som la societat, i si nosaltres canviem, el món pot ser un lloc millor per tots. Nosaltres som la societat patriarcal. Però, encara que no puguem canviar el passat, podem crear un futur just. El canvi comença en un mateix, per un món i una societat pacífica per tots els seus habitants.

Torna a llegir la primera plana del treball, on apareixen les dones i els animals morts en anys, mesos i segons. Podries calcular quantes dones i animals han mort hem matat en el temps que has trigat a llegir el projecte? No cal que ho facis, però pots arribar a imaginar el gran nombre que obtindríem com a resultat. Intenta posar-li cara a aquest número, perquè és molt més que això.

Segons l'organització *Igualtat Animal*, sent vegà estalvies que aproximadament 25 animals no morin cada any.

El futur està en les nostres mans, cada persona és capaç de generar el canvi, tu tries com vols viure amb qui i el que t'envolta.

5. Webgrafia i bibliografia

MCATAMNEY, HANNAH. «What Is Feminism?» https://www.huffingtonpost.com/womens-rights-news/what-is-feminism_b_6985612.html 6 juny 2018

«Las tres olas del feminismo» <https://www.aboutespanol.com/las-tres-olas-del-feminismo-1271639> (en línia) 15 juny 2018

«Los Orígenes del Feminismo Histórico» NASH, TAVERA
<http://www.historiasiglo20.org/sufragismo/origfem.htm> 15 juny 2018

[http://www.bantaba.ehu.es/formarse/ficheros/view/Historia del Movimiento feminista.pdf?revisi%09on_id=53767&package_id=33304](http://www.bantaba.ehu.es/formarse/ficheros/view/Historia_del_Movimiento_feminista.pdf?revisi%09on_id=53767&package_id=33304) 21 juny 2018

RIDGWAY, SHANNON. «Patriarchy and How It Shows Up for Everyone»
<https://everydayfeminism.com/2013/05/patriarchy-and-how-it-shows-up-for-everyone/>

<https://ieq.ua.es/es/documentos/boletines-2015/boletin-7/las-olas-del-feminismo.pdf> 23 juny 2018

ALIMI, BISI « Men Can't Be Feminists» <https://brightthemag.com/male-feminism-is-fakery-be-a-femally-f109ef37e9a3> 6 juliol 2018

YANKE, REBECA « Feminismo 3.0 , la nueva ola»
<http://www.elmundo.es/espana/2015/03/08/54fb4b6be2704ec7518b4570.html> 10 juliol 2018

BLOG SOMOS LO QUE COMEMOS «Enfermedades relacionadas con el consumo de leche»
<http://somosloquecomemos3.blogspot.com/2010/06/enfermedades-relacionadas-con-el.html>
24 juliol 2018

COTERA, GUSTAVO «Movimiento animalista»
<https://www.diagonalperiodico.net/cantabria/movimiento-animalista.html> 30 juliol 2018

<http://www.animal-ethics.org/> 30 juliol 2018

MARQUEZ, MANUEL «Movimientos a favor de los animales (movimiento animalista)»
<https://www.paradise-sphinx.com/legislacion/articulos-doctrinales/movimientos-animalistas.htm> 3 agost 2018

HERBERT, VIANNA «Machismo en el lenguaje»
<https://nunezyanina.wordpress.com/2008/05/12/machismo-en-el-lenguaje/> 5 agost 2018

<https://www.peta.org/> 15 agost 2018

RIUS, MAYTE «El sexismo que ocultan las palabras» <https://www.lavanguardia.com/estilos-de-vida/20140307/54402851720/el-sexismo-que-ocultan-las-palabras.html> 18 agost 2018

Arruzza, Cinzia «Reflexiones degeneradas: Patriarcado y capitalismo»
<https://marxismocritico.com/2016/03/08/reflexiones-degeneradas-patriarcado-y-capitalismo/>
1 setembre 2018

«10 países que consumen más carne al año y cuya población podría padecer cáncer»
<https://www.univision.com/entretenimiento/cultura-pop/10-paises-que-consumen-mas-carne-al-ano-y-cuya-poblacion-podria-padecer-cancer> 10 setembre 2018

LINDE, PABLO «¿Y si dejáramos de comer carne?»

https://elpais.com/elpais/2014/11/26/buenavida/1417006731_060496.html 15 setembre 2018

<http://www.veganisme.cat> 3 octubre 2018

<https://www.peta.org/> 10 octubre 2018

<http://www.farinc.org/> 15 octubre 2018

<http://www.animanaturalis.org/es> 22 octubre 2018

<https://www.vegansociety.com/> 28 octubre 2018

<https://www.pcrm.org/good-nutrition/nutrition-information> 5 novembre 2018

J. Adams, Carol. **La política sexual de la carne**. Ochodoscuatro Ediciones. 2016. ISBN 978-84-946223-0-4, consultat el 22 novembre de 2018

6. Annex

6.1. Glossari

Sororitat: Ve del llatí, soror, sororis, que significa germana o relatiu a la germanor. En anglès és sisterhood. La Robin Morgan va fer famosa la paraula i defineix el feminisme actual amb el lema "Sisterhood is powerful". Aquest concepte és de gran importància pel feminisme, ja que és la seva base. Les dones han de donar suport a-se i confiar i respectar-se les unes a les altres

Animalisme: El moviment pels drets dels animals, és una ideologia igualitarista que tendeix a equiparar l'ésser humà amb els altres animals

Trans (transgènere): Una persona trans no s'identifica amb el gènere que li va ser assignat en néixer, és a dir, que té un sentiment de pertinença al sexe oposat

Transfòbia: La transfòbia és la por, l'odi, la manca d'acceptació o la incomoditat davant de les persones transgènere. La transfòbia pot portar l'individu a experimentar sentiments d'odi o, fins i tot, a adoptar comportaments violents o intolerants davant les persones transsexuals.

Queer: De l'anglès queer vol dir estrany o poc comú. Es fa servir per designar als que no són heterosexuais o no són cisgènere. La gent que s'identifica com queer sol buscar situar-se a part del discurs, la ideologia i l'estil de vida que tipifiquen els grans corrents a les comunitats LGBT, que consideren opressives o amb tendència a l'assimilació.

Cisgènere: Terme que és utilitzat per fer referència a aquells individus la identitat de gènere coincideix amb el sexe que els va ser assignat al néixer. L'oposat a cisgenerisme és denominat transgenerisme.

Teoria queer: és un conjunt d'idees sobre el gènere i la sexualitat de les persones que sostenen que els gèneres, les identitats sexuals, i les orientacions sexuals, no estan essencialment inscrits en la naturalesa humana, sinó que, són el resultat d'una construcció social i, com a tals, són formes que varien en cada persona i en cada societat. La teoria queer rebutja la classificació dels individus en categories universals i fixes, com: home, dona, heterosexual, homosexual, bisexual o transsexual; doncs, considera que estan subjectes a restriccions imposades per una cultura en què l'heterosexualitat és obligatòria; així com l'heteronormativitat i l'heteropatriarcat.

Heteronormativitat: Heteronorma o heteronormativitat és un règim social, polític i econòmic que imposa les pràctiques sexuals heterosexuais mitjançant diversos mecanismes mèdics, artístics, educatius, religiosos, jurídics, etc. i mitjançant diverses institucions que presenten l'heterosexualitat com a necessària per al funcionament de la societat i com l'únic model vàlid de relació sexo afectiva i de parentiu. El règim es retroalimenta amb mecanismes socials com la marginalització, invisibilització o persecució.

Heteropatriarcat: un concepte que s'utilitza per referir-se a un sistema sociopolític en què el gènere masculí i l'heterosexualitat tenen supremacia sobre altres gèneres i sobre altres orientacions sexuals. Es tracta d'un terme que emfatitza que la

discriminació exercida tant sobre les dones com sobre les persones LGBTI té el mateix principi social masclista.

Empoderament de la dona: Es tracta d'un terme encunyat en la Conferència Mundial de les Dones a Beijing (Pekin) el 1995 per referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Actualment aquesta expressió comporta també una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la mateixa dignitat de les dones com a persones

Especisme: Actitud antropocèntrica que discrimina als animals no humans. La creença que els animals són inferiors als humans per condició de néixer animals i no humans.

Micromasclisme: Mostra de violència en la vida quotidiana que sol passar desapercebuda, ja que és molt subtil. Reflexa i perpetua actituds masclistes i la desigualtat de gènere.

6.2. Lectures i visuals recomanats

Llibres

- *Dead Meat*, Sue Coe
- *Frankenstein*, Mary Shelly
- *Liberación animal*, de Peter Singer
- *Por qué amamos a los perros, nos comemos a los cerdos y nos vestimos con las vacas*, de Melanie Joy
- *Tú también eres un animal*, de Kepa Tamames
- *Manifiesto animalista, politizar la causa animal* Corine Pelluchon
- *Vindicació dels drets de la dona*, Mary Wollstonecraft
- *El segon sexe*, Simone De Beauvoir
- *Mujeres, raza y clase*, de Angela Davis.
- *Cuerpos que importan, y Deshacer el genero*, de Judith Butler
- *Una habitación propia*, de Virginia Woolf
- *Mujeres que corren con lobos*, Clarissa Pinjola Estés

Documentals

La majoria els podem trobar a la plataforma de *Netflix*

- Earthlings
- Cowspiracy
- What The Health
- Forks Over Knives
- Terra
- Empatía
- She is beautiful when she's angry
- Él me llamó Malala

Pel·lícules

- Okja
- Ferdinand
- Thelma y Louise
- Carol
- Figuras Ocultas
- Sufragistas

6.3. Principals organitzacions i associacions animalistes i feministes

Com podem veure a continuació, les organitzacions animalistes més populars històricament i actualment han estat fundades per dones, ja que el moviment animalista està format per més d'un 70% de dones, i només un 30% dels activistes aproximadament són homes. La majoria de dones que han format aquestes organitzacions i grups també pertanyien a algun club o eren membres d'algun grup feminista, així que podríem dir que les associacions animalistes tenen un factor feminista en la majoria de casos. El feminisme és més conegut pels seus moviments històricament, i, en canvi, en l'animalisme les organitzacions tenen molt més pes.

Vegan Society

La primera societat vegana del món, va ser fundada per Elsie "Sally" Shrigley i 24 altres en novembre de 1944. Tot va començar quan sis "ovolactovegetarians", incloent-hi Elsie Shrigley, parlaven sobre el seu estil de vida i sobre la seva forma de vida.

Pensaven que era necessària una paraula que definís el seu mode de viure, més enllà de "ovolactovegetarià". Donald Watson, un dels membres, va decidir agafar les tres primeres i les últimes dues lletres de la paraula vegetarià (vegetarian), i va donar peu a la paraula "vegà" (vegan), que es segueix utilitzant en l'actualitat.

Quatre anys més tard, en el 1948, apareix la primera societat vegana dels Estats Units, fundada per Catherine Nimmo i Rubin Abramowitz a Califòrnia.

PETA

El 1980 neix una de les organitzacions més rellevants històricament i actualment en el món dels animals, PETA (People for the Ethical Treatment of Animals), co-fundada per l'activista i feminista Ingrid Newkirk.

PETA és una organització sense ànim de lucre que va néixer a Virginia. Estan en contra del maltracta animal i defensen i promouen el veganisme. Són coneguts per les seves campanyes radicals i pels seus anuncis, sobretot als Estats Units.

FAR

Feminists for Animal Rights, o FAR, era una aliança ecofeminista que va ser fundada a Califòrnia el 1981. L'objectiu principal de l'organització era fer veure al col·lectiu feminista, a l'animalista, i a la societat en general les connexions entre el tracte als animals i a les dones en el patriarcat. També lluitaven a favor de l'ecologisme i la conservació de la natura. Defensaven i promovien el veganisme, i un estil de vida ètic.

Va començar essent un petit grup, però es va acabar estenent arreu de tot el país, formant una xarxa de dones activistes, i es va acabar estenent també arreu del món. Tant pels seus articles a periòdics i per les intervencions a manifestacions i actes reivindicatius del seu col·lectiu, FAR es va ser una de les organitzacions més rellevants quant a interseccionalitat entre ambdós moviments, el feminista i el dels drets dels animals. Actualment ja no està activa, però la seva pàgina web roman oberta, perquè la gent pugui accedir-hi, i per conservar el seu llegat.

ALF

El 1976 neix ALF (Animal Liberation Front), el grup més controvertit d'activistes animalistes del món, que actualment és considerat una amenaça per als Estats Units segons l'FBI i també a Regne Unit. Va sorgir a Anglaterra, i ara treballa en països com Nova Zelanda, Estats Units, França, Itàlia, Espanya, Polònia, Àfrica del Sud i Canadà entre altres, i és, juntament amb PETA, el grup més conegut, tant per animalistes com per no animalistes.

